

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2020 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	45
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL AİLE BİRLİKLERİ 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	57
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMENEVİ VE AKŞAM SANAT OKULLARI 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	63

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	41

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu.....	4
Tablo 2: Faaliyet Sonuçları Tablosu	5
Tablo 3: Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	13
Tablo 4: Dönem Sonu Döviz Değerleme İşlemine Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	13
Tablo 5: Bütçe Emanetleri Hesapları Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	13
Tablo 6: UNESCO Türkiye Milli Komisyonuna Gönderilen Transfer Harcamaları	28
Tablo 7: 2018-2019-2020 Yıllarında Ödenen Doğal Gaz Güvence Bedelleri	36

KISALTMALAR

ADES	Akademik Destek Ürünü
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
EPDK	Enerji Piyasası Düzlenme Kurumu
FATİH	Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
Gbps	Gigabit per second
GYMY	Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
Mbps	Mega bits per second
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MYMY	Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
TB	Terabyte
TTVPN	Türk Telekom tarafından sağlanan VPN (Sanal Özel Ağ) hizmeti
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKSAT	Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.ř.
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
VPN	Sanal özel ağ (virtual private network)
VSAT	Very Small Aperture Terminal (0,7-3,7 metre çaplı antenler ve ilgili ekipmanlarla haberleşme sağlayan uydu sistemi)
WFP	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı
YEĞİTEK	Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
Yİ-ÜFE	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması
2. Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

1. 2020 Yılı Açılış Yevmiyesinde Bazı Hesapların Hem Borç Hem Alacak Tutarı İçermesi
2. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kadrolarına Mevzuatta Öngörülen Şartları Sağlamayan Kişilerin Atanması
3. Revize Edilen “Eğitimde Fatih Projesi İşbirliği Protokolü”nde Yer Alan Altyapı Yatırım Bedellerinin İlave Maliyet Getirmesi
4. Okullara Ait İnternet Erişimine İlişkin Merkezi Veri Tabanı Bulunmamasının İhale Hazırlık Süreçlerini Olumsuz Etkilemesi
5. Bütçe Dışı Kaynaklarla Finanse Edilen Projelerle Sağlanan Eğitim Hizmetleri ile Yapılan Yatırımlar İçin Merkezi Bir İzleme, Raporlama ve Takip Sistemi Kurulmaması
6. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu’nun Mali İş ve İşlemlerinin Bakanlık Muhasebe Sistemine Dahil Edilmemesi
7. Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü İhaleler Yapılması, Pazarlık Usulü İhalelerde Yaklaşık Maliyetin Gerçekçi Belirlenmemesi
8. Bakanlık Tarafından Doğal Gaz Dağıtım Şirketlerine Güvence Bedeli Adı Altında Ödemede Bulunulması
9. Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Bakanlık Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Milli Eğitim Bakanlığı görevlerini 10.07.2018 tarihli 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 301'inci ve müteakip maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde sürdürmektedir.

Söz konusu Kararnameye göre Bakanlığın başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlaki, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,

- Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejileri belirlemek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,

- Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,

- Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,

- Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

- Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

- Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,

- Yurt dışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde yürütmek,

- Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın

eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,

- Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek.

Bakanlığa ayrıca farklı kanunlar ile verilmiş olan çok sayıda görev, yetki ve sorumluluk bulunmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda örgün ve yaygın eğitim, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda çırak, kalfa ve ustalık eğitimlerinden okullarda verilecek mesleki eğitimler; 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda ilköğretim, 3423 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'da okullarda açılacak döner sermayeler ve uygulamalı mesleki eğitim, 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nda yurtdışında örgün ve yaygın eğitim hizmetleri, 2133 Sayılı Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Hakkında Kanun'da ders kitapları basım ve dağıtım, 2684 sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun ve 3580 sayılı Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun'da yatılı ve burslu okutulacak öğrenciler, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'da yurtdışında burslu okutulacak öğrenciler, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yükseköğretimin yapı ve işleyişi, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi hakkında düzenlemeler yapılarak Bakanlığa bu alanlara ilişkin çeşitli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Bunlar dışında farklı düzenlemelerle Bakanlığa verilmiş olan görevler de bulunmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olmak üzere geniş bir örgütsel yapıya sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı 23 birimden oluşmaktadır. Bu birimler şunlardır:

- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü
- Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- İç Denetim Birimi Başkanlığı
- İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
- Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Kalem Müdürlüğü
- Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- Teftiş Kurulu Başkanlığı
- Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
- Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü

Taşra teşkilatı, illerde il millî eğitim müdürlükleri, ilçelerde ise ilçe millî eğitim müdürlükleri şeklinde olmak üzere 81 il ve 922 ilçede örgütlenmiştir. Bakanlığa bağlı okul ve kurumlar il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunmasına dair eğitim ve öğretim hizmetlerini düzenlemek üzere 61 ülkede yurt dışı teşkilatı oluşturulmuştur.

Bakanlık bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen kadrolu ve sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Ayrıca Bakanlığa bağlı döner sermayeli kuruluşlarda 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen işçi statüsündeki personel bulunmaktadır. Kadrolu ve sözleşmeli personel olarak eğitim-öğretim hizmetleri sınıfında 974.837, genel idare hizmetleri sınıfında 43.072, yardımcı hizmetler sınıfında 28.858, teknik hizmetler sınıfında 4.703, sağlık hizmetleri sınıfında 540, avukatlık hizmetleri sınıfında 231 ve diğer statülerde 3482 olmak üzere toplamda 1.055.723 personel istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Milli Eğitim Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, temel faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Milli Eğitim Bakanlığına 125.396.862.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar merkezi yönetim bütçesinin %11,45'ine tekabül etmektedir.

Bakanlıkça sunulan Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosuna göre 2020 yılında tahsil edilen bütçe gelirleri toplamı 9.722.709.840,02 TL olup, ret ve iadeler tutarı 3.524.324.512,19 TL, net bütçe geliri ise 6.198.385.327,83 TL'dir. Bakanlığın bütçe giderleri ödenek kullanımı ve gider türleri itibarıyla gerçekleşen harcama tutarları ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu

	Bütçelenen Tutarlar		Gerçekleşen Tutar
	Bütçe Ödeneği / Gelir Tahmini	Nihai Ödenek	
TAHSİLATLAR			
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	8.972.174.570,59
Sosyal Güvenlik Gelirleri	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0,00	0,00	46.963.178,72
Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	0,00	0,00	274.688.047,08
Diğer Gelirler	0,00	0,00	428.884.043,63
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00
Ret ve İadeler (-)	0,00	0,00	3.524.324.512,19
Toplam Tahsilatlar	0,00	0,00	6.198.385.327,83
ÖDEMELER			
Personel Giderleri	91.467.345.000,00	52.014.163.131,34	88.479.561.462,08
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	14.367.680.000,00	9.693.373.271,00	14.461.939.001,65
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.956.271.000,00	10.540.712.094,60	10.416.085.199,17
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	3.739.169.000,00	3.724.594.400,00	3.696.069.708,19
Sermaye Giderleri	5.836.918.000,00	6.871.982.519,49	6.763.992.103,42
Sermaye Transferleri	29.479.000,00	130.252.450,00	125.263.951,97
Borç Verme	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00
Toplam Ödemeler	125.396.862.000,00	82.975.077.866,43	123.942.911.426,48
NET TAHSİLATLAR/ÖDEMELER			0,05

2020 yılında Bakanlık bütçesinden yapılan harcamaların bütçe gideri türleri itibarıyla dağılımına bakıldığında; %71,39'u personel giderleri ve %11,67'si sosyal güvenlik kurumu prim giderleri olmak üzere toplamda %83,06'sının personele yönelik harcamalardan oluştuğu görülmektedir. Bütçe giderlerinin %8,40'ı mal ve hizmet alımları, %5,46'sı ise sermaye giderleri için harcanmıştır.

Bakanlıkça sunulan Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın 2020 yılı faaliyet sonucu aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (A)	Faaliyet Gelirleri (B)	İndirim İade İskonto Toplamı (C)	Net gelir (D=B-C)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu (D-A)
127.150.668.836,78	17.093.882.180,85	3.782.197.254,67	13.311.684.926,18	-113.838.983.910,60

Bakanlık bünyesinde yer alan 1.149 döner sermaye işletmesi ve 553 öğretmenevi ve akşam sanat okuluna ilişkin mali iş ve işlemler bütçe dışında yürütülmekte ve bunlara ilişkin mali bilgiler yukarıdaki tablolarda yer almamaktadır. 2020 mali yılı sonu itibarıyla söz konusu döner sermaye işletmelerinin gelirleri 1.217.558.716,94 TL, öğretmenevi ve akşam sanat okullarının gelirleri ise 419.897.327,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılında Bütçe Kanunu (E) Cetveline konan hüküm ile Milli Eğitim Bakanlığına Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan taşımalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin yemek gideri olarak 382.600.000 TL; özel eğitim öğrencilerinin taşıma gideri olarak 322.000.000 TL ve ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için 430.000.000 TL olmak üzere toplam 1.134.600.000 TL kaynak aktarılmış; taşımalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin yemek gideri olarak 392.334.237 TL, özel eğitim öğrencilerinin taşıma giderleri için 307.308.847 TL, ücretsiz ders kitabı için 429.345.196 TL olmak üzere toplam 1.128.988.279 TL harcama yapılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılan kaynak ve buna ilişkin harcamalar Bakanlık bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin açılan özel hesaplarda takip edilmektedir.

Bakanlıkta bütçeyle verilen ödenekler dışında, Bakanlık merkez ve taşra birimlerinde Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynaklarla yürütülen projeler olduğu gibi, yerel kaynaklı projeler de bulunmaktadır. Bakanlık merkez birimlerinde dış kaynaklarla yürütülen yıllara sari projelerin toplam bütçe büyüklüğü yaklaşık 1.280.000.000 avro olup,

2020 yılı için yapılan toplam harcama tutarı ise yaklaşık 190.000.000 avrodur.

Ayrıca Bakanlık bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin bankalarda açılan özel hesaplarda yönetilen, çeşitli kaynaklardan elde edilen gelirler ile bu gelirlerden yapılan harcamalar bulunmaktadır. Bu hesapların sayısına, türlerine ve büyüklüklerine ilişkin veri bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri, aynı Kanununun 49 ve 80'inci maddeleri gereği Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde; *“Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde*

muhassebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.” hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmeliğin 310’uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311’inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312’nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313’üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316’nci maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327’nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde, iç kontrolün idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda yapılan düzenlemeler çerçevesinde, Bakanlığın İç Kontrol Sistemine ilişkin aşağıda yer alan tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

- 2019 - 2023 Stratejik Planıyla belirlenen Bakanlık misyonu internet sayfasında

yayımlanmış; performans programı ve faaliyet raporu gibi iletişim araçlarıyla duyurulmuştur. Bu misyonun benimsenmesi ve gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, Bakanlık birimleri, birim çalışma yönergesi hazırlayarak bakanlığın internet sitesinde yayımlamış ve alt birimlerinin görevlerini bu yönergelerde açıkça belirlemişlerdir. Ancak idarece hassas görevlere ilişkin prosedürler ve bu çerçevede hassas görev tanımları yapılmamıştır. Bakanlık faaliyetlerine ilişkin iş akış süreçleri yazılı olarak oluşturulmamış ve bu süreçlerde görev alanların yetki sınırları ve sorumlulukları ve dolayısıyla hangi yetkinin kimlere devredileceği belirlenmemiştir.

- İç Kontrol Sistemi, kamu iç kontrol standartlarında belirlenen COSO modeli merkezli olarak kurgulanmış ve Bakanlığın Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı da söz konusu modele uygun olarak tasarlanmıştır. 2020-2021 Kamu İç Kontrol Standartları Eylem Planında, kontrol ortamı standartları altında 9, risk değerlendirme standartları altında 4, kontrol faaliyetleri standartları altında 1, bilgi ve iletişim standartları altında 4 ve izleme standartları altında ise 2 adet olmak üzere toplam 20 adet eylem ve faaliyete yer verilmiştir. 2018-2019 Eylem Planının devamı niteliğindeki yeni Eylem Planında da Kontrol Faaliyetleri ve Risk Değerlendirme gibi bileşenlerde eksiklik ve dolayısıyla gecikme bulunmaktadır.

- Etik kuralları ile ilgili farkındalık oluşturulması ve faaliyetlerde bu kurallara uyulmasının sağlanması için personele “Etik Sözleşmesi” imzalatılmakta ve bu amaçla kamu görevlilerine “Etik Davranış Eğitimi” verilmekte, sonuçları izlenmekte ve her yılsonunda raporlaştırılmaktadır.

- Bakanlığın hizmet içi eğitim faaliyetleri merkez teşkilatının teklifleri doğrultusunda yıllık olarak belirlenmekte ve bütçe imkânları da dikkate alınarak belirlenen konularda eğitim faaliyetleri düzenli bir biçimde yürütülmektedir.

- Bakanlığın 2019-2023 Stratejik Plan hazırlık çalışmaları 18.09.2018 tarihli ve 16702371 sayılı 2018/16 sıra numaralı Genelge ile başlamış ve idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla hazırlanmış, 2020 yılı Performans Programı ise Program Bazlı Performans Bütçeye uygun olarak hazırlanarak, Program Bazında Performans Bilgisine yer verilmiştir.

- Harcama birimleri tarafından Birim Faaliyet Raporları ile yılı Performans Programı gerçekleştirmeleri de esas alınarak Strateji Geliştirme Başkanlığınca her yıl yayımlanmak üzere İdare Faaliyet Raporu hazırlanmaktadır. Birimler tarafından hazırlanan birim faaliyet raporları konsolide edilerek idare faaliyet raporu oluşturulup kamuoyuna duyurulmaktadır.

- İdarenin tüm birim/faaliyet/iş süreçleri düzeyinde tanımladığı iç kontrol riskleri düzeyinde yeterli bir çalışması yoktur, ancak kurumsal riskleri belirleme süreci yeni Stratejik

Planının hazırlanması sürecinde ilk kez ele alınmış, her bir stratejik hedef için riskler tespit edilmiş, bu risklere ilişkin stratejiler, maliyet tahmini, tespitler ve ihtiyaçlar belirlenmiştir.

- Ön mali kontrol sistemi 2007/12 sayılı Ön Mali Kontrol konulu Bakanlık Genelgesi doğrultusunda İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak oluşturulmuştur.

- Bakanlığın ihtiyaç duyulan gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve veriler üzerinden analiz yapma imkânı sunmayı sağlayabilecek nitelikte Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS), e-OKUL ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) gibi yönetim bilgi sistemleri bulunmaktadır.

- Bakanlık makamının onayı ile 2020-2021 İç Kontrol Eylem Planı kapsamında İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu görevlendirilmiştir. İdarenin tüm birimlerinin - harcama yetkililerinin mikro düzeyde yıllık iç kontrol değerlendirme çalışması bulunmamakta, ancak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu; 2020-2021 İç Kontrol Eylem Planı, 2019 Yılı İç Kontrol Değerlendirme Raporu, 2020-2021 İç Kontrol Eylem Planı Genel Çerçevesi ve 2018-2019 Yılları Genel Değerlendirme Raporunu değerlendirmiş, Kurul kararıyla uygun görülen 2020-2021 İç Kontrol Eylem Planı ve 2019 Yılı İç Kontrol Değerlendirme Raporu üst yönetici onayıyla Bakanlık web sayfasında kamuoyuna duyurulmuştur.

- Bakanlık iç denetim birimi 2006 yılında kurulmuştur. İç denetim biriminde 10'u dolu 30'u boş olmak üzere toplam 40 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır.

İç kontrol sistemine ilişkin yürütülen faaliyetler ve ulaşılan sonuçlar değerlendirildiğinde; kurumda iç kontrole ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyinin artırılmasında kurumsal olarak mesafe alındığı görülmektedir. Ancak etkili bir iç kontrol sisteminin kurulabilmesi için aktif çalışmaların sürdürülerek eksikliklerin giderilmesine ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması

2020 yılı Bakanlık dönem sonu işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde bazı eksiklikler olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin (MYMY) “Dönem sonu işlemleri” başlıklı 535’inci maddesinde; dönem sonu işlemlerinin mali yılın sonunda geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan işlemler olduğu ifade edilmiş ve bütçe ve ödenek hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri ile bütçe ve ödenek hesapları dışındaki dönem sonu işlemleri bentler halinde sayılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hesap dönemi sonunda Sayıştaya verilen defter, mali tablo ve belgelerin incelenmesi sonucunda; MYMY’nin ilgili maddesi uyarınca yapılması gereken bütçe ve ödenek hesapları dışındaki hesaplara ilişkin dönem sonu işlemlerinden;

- Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan vadesi 1 yılın altına düşen ve kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarların aktarılmadığı,

- Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup, yabancı para cinsinden izlenen tutarların değerlemeye tabi tutulup gerçek değerleri ile raporlanmadığı,

- Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarlardan, bu hesabın ilgili alt bölümüne aktarılması gereken tutarların aktarılmadığı,

tespit edilmiştir.

Dönem sonu işlemlerinin, Yönetmeliğin yukarıda yer verilen maddesi gereğince; geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan işlemler olduğu göz önünde bulundurulduğunda,

aşağıdaki tablolarda yer verilen hesapların geçici mizan bakiyeleri ile kesin mizan bakiyeleri arasında tutar itibarıyla herhangi bir fark olmadığı ve dolayısıyla mevzuat gereği yapılması gereken söz konusu dönem sonu işlemlerinin yapılmamış olduğu anlaşılmıştır:

Tablo 3: Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi	Kesin Mizan Bakiyesi
Kısa-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Ana Hesap Grubu		
330 Alınan Depozito ve Teminatlar	87.394.885,08	87.394.885,08
430 Alınan Depozito ve Teminatlar	1.366.057,90	1.366.057,90
372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	215.145.249,68	215.145.249,68
472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	1.360.336.210,78	1.360.336.210,78
380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı	47.841,33	47.841,33
480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı	3.984,80	3.984,80

Tablo 4: Dönem Sonu Döviz Değerleme İşlemine Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi	Kesin Mizan Bakiyesi		
104 Proje Özel Hesabı	4.645.818.516,13	4.645.818.516,13		
105 Döviz Hesabı	880.510,15	880.510,15		
İlgili Hesap	Geçici Mizan Borç Tutarı	Geçici Mizan Alacak Tutarı	Kesin Mizan Borç Tutarı	Kesin Mizan Alacak Tutarı
600.11.01 Döviz Mevcudunun Değerlemesinde Oluşan	5.914.881,87	963.090.838,94	963.091.406,60	963.091.406,60

Tablo 5: Bütçe Emanetleri Hesapları Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi	Kesin Mizan Bakiyesi
320.01 Cari Yıla (N) Ait Borçlar	100.867.880,40	100.867.880,40
320.02 (N-1) Yılına Ait Borçlar	102.593,76	102.593,76
320.03 (N-2) Yılına Ait Borçlar	60.467,28	60.467,28
320.04 (N-3) Yılına Ait Borçlar	4.778,75	4.778,75

Bu itibarla, dönem sonu işlemlerinin muhasebe düzenlemelerine uygun olarak yapılmaması sonucu, Bakanlık 2020 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu yukarıda yer verilen hesaplar itibarıyla hatalı bilgi sunmaktadır.

BULGU 2: Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

Kamu yararına kullanılmak üzere Bakanlığa yapılan şartlı bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin muhasebe kaydında 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'inci maddesinde; kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımların, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedileceği, bu ödeneklerden mali yılsonuna kadar harcanmamış olan tutarların, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedileceği ifade edilmiştir.

Devlet Muhasebe Standartlarına uyum sağlamak üzere, şartlı bağış ve yardımların muhasebeleştirilmesi ile ilgili olarak Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY) ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde (MYMY) değişikliğe gidilmiş, bu değişiklikler 24.02.2018 tarih ve 30342 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlük kazanmıştır.

GYMY'nin "Devlet Muhasebesi Standartlarının Uygulanması" başlıklı Üçüncü Bölümü'nün "Şartlı bağış ve yardımlar" başlıklı 41'inci maddesinde; şartlı bağış ve yardımların alındıklarında, tahsis amacına uygun olarak kullanılmak üzere ilgili hesaplara, karşılıklarının ise yükümlülük olarak kaydedileceği, yükümlülük tutarının, şartlı bağış ve yardımların tahsis amacı gerçekleştiğinde gelir olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

MYMY'nin 380 No.lu Hesabın işleyişini düzenleyen 298'inci maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım olarak alınan tutarların bir taraftan ilgisine göre bu hesaba ya da 480 No.lu Hesaba alacak, ilgili hesaplara borç; nakden tahsil edilen tutarların diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği, 380 No.lu Hesapta kayıtlı şartlı bağış ve yardımlara ilişkin tutarlardan şart kılınan amaçlar doğrultusunda kullanılanların bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiş,

600 Gelirler Hesabının işleyişini düzenleyen 394'üncü maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım haricinde bağış ve yardım olarak tahsil olunan paraların bir

tarafından bu hesaba, şartlı bağış ve yardımların ilgisine göre 380 ya da 480 No.lu Hesaba alacak, ilgili hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümleri çerçevesinde; şartlı bağış ve yardımların bir taraftan bütçeye gelir kaydedilmesi, diğer taraftan şart kılındıkları amaç doğrultusunda harcanabilmeleri için ödenek kayıtlarının yapılması, tahsil edilip bütçeye gelir kaydı yapılan şartlı bağış ve yardım tutarlarının, 600 No.lu Hesapta faaliyet geliri olarak değil 380/480 No.lu Hesaplarda yükümlülük olarak takip edilmesi, şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılan tutarların ise yükümlülük olmaktan çıkarılıp faaliyet geliri olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde;

2019 yılı içerisinde ödenek kaydı yapılarak ilgili yılda kullanılmadığı için 2020 yılına devreden şartlı bağış ve yardım tutarının 117.594.327,00 TL olduğu,

Bakanlığa 2020 yılı içerisinde toplam 319.660.633,00 TL tutarında şartlı bağış ve yardım yapıldığı,

2019 yılından devreden tutarla birlikte ödenek hesaplarında toplam 437.254.960,00 TL tutarında şartlı bağış ve yardımın kayıtlı olduğu ve 2020 yılı içerisinde bu tutarın 176.014.144,60 TL'lik kısmının harcamaya dönüştüğü anlaşılmış,

2019 yılından devreden ve 2020 yılı içerisinde edinilen toplam 437.254.960,00 TL tutarındaki şartlı bağış ve yardımın bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin olarak yapılan muhasebe kayıtlarında 380/480 No.lu Hesapların kullanılmayıp söz konusu tutarın doğrudan 600 No.lu Hesap ile faaliyet geliri olarak muhasebeleştirildiği,

Henüz şart kılındığı amaç doğrultusunda harcamaya dönüşmeyen 261.240.815,40 TL'lik şartlı bağış ve yardımın Bakanlık mali tablolarında 380/480 No.lu Hesaplar yerine 600 No.lu Hesapta takip edildiği tespit edilmiştir.

Şartlı bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydı yapılırken öncelikle yükümlülük hesaplarında izlenmesi, bu tutarlardan şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılanların ise yükümlülük hesaplarından çıkarılıp gelir hesaplarına aktarılması, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesi açısından önem arz etmektedir.

Sonuç olarak; şartlı bağış ve yardımların muhasebeleştirilmesinde 380/480 No.lu Hesapların kullanılmaması nedeniyle Bakanlık 2020 yılı Bilançosu 380/480 No.lu Hesaplar,

Bakanlık 2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu 600 Gelirler Hesabı itibarıyla 261.240.815,40 TL tutarında hatalı bilgi sunmaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: 2020 Yılı Açılış Yevmiyesinde Bazı Hesapların Hem Borç Hem Alacak Tutarı İçermesi

2020 yılı açılış yevmiyesi kayıtlarında yer alan hesapların birçoğunda, aynı anda hem borç hem de alacak kaydı olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 5'inci maddesinin beşinci fıkrasında; malî yılın başında, bir önceki hesap dönemi kapanış bilançosu ve dipnotları esas alınarak açılış bilançosu düzenleneceği, açılış bilançosundaki tutarların "1" yevmiye numaralı muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara borç ve alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmeliğin "Dönem başı işlemleri" başlıklı 536'ncı maddesinde ise; mali yılın başında muhasebe kayıtlarının açılmasını sağlamak üzere önceki faaliyet döneminin son yevmiyesinde borç kaydedilerek kapatılan hesaplara ilişkin tutarların alacak kaydı yapılarak, alacak kaydedilerek kapatılan hesaplara ilişkin tutarların ise borç kaydı yapılarak dönem başlatılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemelerde, açılış kaydına ilişkin "1" numaralı yevmiyede hesapların birçoğunun hem borcunda hem de alacağında tutarlar olduğu tespit edilmiştir. Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi ile kurgulanan yapıdan kaynaklanan bu durum, yapılan muhasebe kayıtlarının ve bu kayıtlara dayanılarak üretilen kapanış fişi ve dolayısıyla açılış fişinin idare düzeyinde bilgi sunmasını önlemektedir.

Sonuç olarak, Bakanlığın mali işlemlerinin sağlıklı, güvenilir ve gerçek mahiyetlerine uygun olarak muhasebeleştirilebilmesini teminen açılış ve kapanış kayıtlarının hem borç hem de alacak tutarlar içermesinin önlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kadrolarına Mevzuatta Öngörülen Şartları Sağlamayan Kişilerin Atanması

İlçe milli eğitim müdürlüğü kadrolarına mevzuatta öngörülen atanma şartlarını taşımayan kişilerin asaleten atandığı görülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmeliğin (13.01.2018 tarihli ve 30300 sayılı Resmi Gazete ile değişik) “İlçe milli eğitim müdürlüğü kadrosuna atama” başlıklı 23’üncü maddesinde; ilçe milli eğitim müdürü kadrolarına, öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olmak kaydıyla, yazılı veya yazılı ve sözlü sınavını kazanarak şube müdürü kadrolarına atananlardan en az iki yıl şube müdürü olarak görev yapmış olanlar arasından atama yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmeliğin “Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda aranacak şartlar” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında; bu Yönetmelik kapsamında görevde yükselmeye tabi kadrolara atanabilmek için; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 68’inci maddesinin (B) bendinde belirtilen şartlar ile ikinci fıkrada yer alan kadrolar itibarıyla belirtilen hizmet süresi ve eğitime ilişkin şartları taşımak ve görevde yükselme sınavında başarılı olmak gerektiği; ikinci fıkrasında ise şube müdürü kadrosu için hangi özel şartların aranacağı belirtilmiştir.

Yasal düzenlemelere göre ilçe milli eğitim müdürlüğü kadrosuna atanacakların 657 sayılı Kanun’un 68’inci maddesinin (B) bendinde belirtilen şartlar ile Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik’te belirtilen hizmet süresi ve eğitime ilişkin şartların yanında; yazılı veya yazılı ve sözlü sınavı kazanarak şube müdürü kadrosuna atandıktan sonra en az iki yıl şube müdürü olarak görev yapmış olması gerekmektedir.

Adı geçen Yönetmeliğin 23’üncü maddesi “(Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-18/7/2020-31189) (1) İlçe millî eğitim müdürü kadrosuna atanacaklarda; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde öngörülen şartların yanında, yazılı veya yazılı ve sözlü sınavı kazanarak atanmış olmaları şartıyla; eğitim kurumu müdürlüğü görevinde en az dört yıl, şube müdürü kadrosunda en az iki yıl ya da bu fıkrada sayılan görev ve kadrolarda toplam dört yıldan az olmamak üzere asaleten görev yapmış ve öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olmak şartları aranır.” şeklinde değiştirilmiş ve yeni düzenleme yayımı tarihinde

yürürlüğe girmiştir. Söz konusu değişiklikle, ilçe milli eğitim müdürü kadrolarına atanmak için aranan mevcut şartlar genişletilerek, eğitim kurumu müdürlüğü görevinde en az dört yıl ya da eğitim kurumu müdürü ve şube müdürü kadrolarında toplam dört yıldan az olmamak üzere asaleten görev yapmış olanların da ilçe milli eğitim müdürü kadrolarına atanabilmelerine imkan tanınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik değişikliği yürürlüğe girdikten sonra yapılan ilçe milli eğitim müdürü atamaları mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Ancak, yapılan incelemelerde; Yönetmelik değişikliği yürürlüğe girmeden önce 2020 yılı içerisinde 49 personelin asaleten atanabilme için en az iki yıl şube müdürü olarak görev yapmış olma şartını taşımadıkları halde ilçe milli eğitim müdürlüğü kadrolarına atandıkları tespit edilmiştir. Her ne kadar Kamu idaresi bu durumun insan kaynağı yetersizliğinin getirdiği zorunluluklardan kaynaklandığını ifade etse de, bu zaruriyetin mevzuatın dışına çıkılmasının gerekçesi olamayacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki Kamu idaresinin de belirttiği üzere söz konusu durumlarda, mevzuatımız kurumlara geçici görevlendirme veya vekaleten görevlendirme gibi seçenekler sunmaktadır.

2020 yılında atanan 49 ilçe milli eğitim müdüründen 2'sinin çeşitli nedenlerle görevlerinden ayrıldığı; 11'inin 18 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe giren mevzuat değişikliğinden sonra, yazılı veya yazılı ve sözlü sınavı kazanarak eğitim kurumu müdürlüğüne atanmış ve bu görevde en az dört yıl bulunanlar arasından atandıkları için görevde bulunmalarının mevzuata uygun hale geldiği görülmüştür. Bakanlık yetkilileri tarafından 17 ilçe milli eğitim müdürü hakkında yazılı veya yazılı ve sözlü sınavı kazanarak eğitim kurumu müdürlüğüne atandığına dair bilgi ve belgelerin Valiliklerden temin edilemediği bildirilmiştir.

Bu durum, gerek 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na gerekse Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik'e aykırılık oluşturmaktadır.

Eğitim sisteminin etkili, güven duyulan ve yasal çerçevesi ile uyumlu bir şekilde yönetilmesinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla ilçe milli eğitim müdürlüğü kadrolarına yapılan atamalarda yasal düzenlemelere riayet edilmesi, mevzuata aykırı atamaların iptal edilmesi ve bundan sonra yapılacak atamalarda yasal düzenlemelere uygun olmayan uygulamalara mahal verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 3: Revize Edilen “Eğitimde Fatih Projesi İşbirliği Protokolü”nde Yer Alan Altyapı Yatırım Bedellerinin İlave Maliyet Getirmesi

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Türk Telekom A. Ş. arasında imzalanan “Eğitimde Fatih Projesi İşbirliği Protokolü”nün değiştirilmesi amacıyla imzalanan revize protokol ile daha önce tarife ücretleri içerisinde yer alan bazı hizmetlerin ücretlendirilmesi sonucu bütçeye ilave maliyet getirildiği görülmüştür.

MEB ile Türk Telekom arasında Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında okulların ihtiyaç duyduğu geniş bant internet erişiminin sağlanması amacıyla 26.01.2015 tarihinde Eğitimde Fatih Projesi (FATİH) İşbirliği Protokolü (Bundan sonra “Ana Protokol” olarak adlandırılacaktır.) imzalanmıştır. Fatih Projesi kapsamındaki erişim ihtiyaçlarının tamamının Türk Telekom tarafından karşılanması, bu kapsamda oluşturulacak yapının MEB tarafından yönetilmesi için gerekli donanımın Türk Telekom tarafından temin edilmesi, kurulumu, işletilmesi, bakımı ile bu süreçte tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi protokolün konusunu oluşturmuştur.

Protokole göre nihai olarak proje kapsamındaki tüm okulların internet erişim alt yapısının Türk Telekom tarafından yapılacağı ve bu okullara internet (TTVPN) erişimi sağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Protokol eki MEB Okulları Erişim Hizmetleri İyileştirme ve Tamamlayıcı Hizmetler Gereksinim Dokümanına (EK-3) göre ise Türk Telekom’un; erişim hizmeti konusunda okullarda, veri merkezlerinde veya komuta kontrol merkezlerinde konuşlandıracağı yönlendirici cihazın ethernet portuna kadar bağlantıyı sağlamakla yükümlü olduğu ifade edilmiş; bu yükümlülük için ise bir bedel öngörülmemiştir.

26.01.2015 tarihinde imzalanan Ana Protokol’ün 8’inci maddesi ile ek protokoller düzenlemiştir. Söz konusu maddeye göre Tarafların, bu protokolde yer almayan veya sonradan ortaya çıkabilecek hususlarda ve gerekli gördükleri hallerde ek protokoller hazırlayabilecekleri; ek protokollerin, bu protokole ve dayanağı olan emredici mevzuat hükümleri ile eklerine aykırı hükümler içermeyeceği ve düzenlenecek ek protokollerin bu protokolün ayrılmaz parçası olacağı ifade edilmiştir.

10.10.2017 tarihinde Ek Protokol ve 01.01.2019 tarihinde Revize Protokol ile Ana Protokol’de bir takım değişikliklere gidilmiştir. Söz konusu değişiklikler ile altyapı sağlanacak okul tanımı değiştirilmiş, okul bant genişlikleri ve hızlara ilişkin değişiklikler yapılmış, fiyat

artış mekanizması yeniden düzenlenmiş, ödemelere ilişkin yeni hükümler getirilmiş ve protokolün bazı maddeleri ve ekleri iptal edilirken protokole yeni ekler (Ek-9) ve maddi yükümlülükler getirilmiştir.

2015 yılında imzalanan Ana Protokol’de okullar “MEB’e bağlı, MEB müfredatına göre eğitim veren ve proje kapsamında bulunan resmi ilkokul, ortaokul ve liseleri” ifade eder şeklinde tanımlanmışken; 10.10.2017 tarihinde imzalanan Eğitimde Fatih Projesi İş Birliği Protokolünde Değişiklik Yapılmasına Dair Ek Protokol ile okul tanımı “ MEB tarafından Türk Telekom’a TT VPN siparişi verilen, ağ altyapısı kurulmuş Faz 1, Faz 2, UZEM ve Pilot kapsamında kurulmuş okullar ile toplam sayısı 32.539’u aşmamak kaydıyla MEB tarafından daha sonra bildirilecek, MEB’e bağlı resmi okullar, halk eğitim merkezleri, rehberlik araştırma merkezleri, il ve ilçe eğitim müdürlükleri ve benzeri kurumlar” şeklinde değiştirilmiştir. Yapılan değişiklikte, bir sınırlandırmaya gidilerek sadece belirli sayıdaki okulun protokole konu olacağı belirtilmiş ve bu okulların erişim ihtiyaçlarının tamamının Türk Telekom tarafından karşılanması öngörülmüştür.

01.01.2019 tarihli Eğitimde Fatih Projesi İş Birliği Protokolünde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Revize Protokol (Bundan sonra “Revize Protokol” olarak adlandırılacaktır) ile ise çok daha kapsamlı değişiklikler yapılmış olup Ana Protokol’de yer alan birçok madde kaldırılmış, yeni hükümler getirilmiş ve Ana Protokol’de esaslı değişikliklere gidilmiştir.

Revize Protokol’de EK-2’deki hali hazırda TT VPN hizmetine yönelik fatura üretilen 13.464 okuldaki TTVPN devreleri protokol kapsamına alınmış olup, EK-2A’da yer alan ve yıkım kararının olması, taşınma durumu, okul ağ alt yapısının ve/veya etkileşimli tahtanın eksik olması gibi çeşitli sebeplerle, siparişi askıya alınmış ya da iptal edilmiş 966 okul için alt yapı bedeli yansıtılmaksızın erişim ve port ücretleri karşılığında hizmet verileceği hüküm altına alınmıştır.

Revize Protokol’de sadece EK-2A’daki okullar altyapı bedeli ödenmeksizin hizmet alabilecekken; MEB tarafından, EK-2A Dokümanı dışında kalan okullar için ise Türk Telekom’a kurulum talebinin iletilmesi durumunda, bu okullar açısından, altyapı bedelleri Revize Protokol’ün ilgili maddesinde (Madde 6.11.) belirtilen yöntem ile hesaplanacak ve söz konusu bent hükmünde belirtilen şartlarla hizmet verilebilecektir.

Protokol’ün 6.11. bendinde ise EK-2 ve EK-2A Dokümanlarında yer almayan okullar ile ilgili olarak MEB’in talebini yazılı olarak Türk Telekom’a iletmesini müteakip, Türk

Telekom'un gerekli finansal etütlerini ve alt yapı keşiflerini yapacağı belirtilmiş; fiber ya da bakır bağlantılar için gerekli alt yapı bedelleri toplamının (fiber kablo, bakır kablo, router vb) %5 fazlasının MEB tarafından ödenmesi ve ayrıca bu ödemenin koşulları ve tarihleri konusunda MEB ile Türk Telekom'un mutabakat sağlaması durumunda, söz konusu yeni okullara FATİH VPN erişim hizmetinin verilebileceği ifade edilmiştir.

Gelinen noktada, 2015 yılında imzalanan ilk Protokol'e göre MEB'e bağlı bütün okulların erişimleri, altyapı bedelleri ile birlikte kapsam içerisindeyken, 2017 yılı değişikliğinde bu kapsam daraltılarak belirli bir sayıyla sınırlandırılmış, 2019 yılı içerisinde yapılan değişiklikle birlikte ise yeni yapılacak okulların erişiminin ancak fiber ya da bakır bağlantı altyapıları için ödenecek bir bedel sonrası yapılabilmesine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır.

Dolayısıyla, protokollerde yapılan değişikliklerle VPN bağlantısının internet ve altyapı kısımları iki farklı iş şeklinde ayrılmış ve daha önce tarife ücretleri içerisinde yer alan altyapı bedellerinin ayrıca fiyatlandırılması öngörülmüştür. 2019 yılı Revize Protokol'de öngörüldüğü şekli ile bu altyapı işinin doğrudan Türk Telekom tarafından yaptırılması mümkün bulunmamakta olup bunun için ayrı bir ihale yapılması gerekmektedir. Söz konusu yapım işinin ayrıca ihale edilmesi ise Bakanlık bütçesine ilave mali yük getirecektir. Bu uygulama ile gelinen son durumda, 2015 yılında imzalanan Ana Protokolün hala geçerli olan "Dayanak ve Gerekçe" başlıklı 5'inci maddesi 1'inci bendinde yer alan "*projenin diğer bileşenlerinde yol alınmış olmakla beraber, tam anlamıyla hayata geçirilmesi için halihazırda okulların kullanmakta olduğu internet erişimlerinin tek bir VPN alt yapıyla, güvenli, hızlı, yönetilebilir hale getirilerek; ekonomik ve yüksek standartlara göre güncellenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.*" maddesindeki ekonomik olma şartından da uzaklaşmaktadır.

Bunların yanı sıra okullarda erişim altyapısı sağlanması için ihaleye çıkılması gerekeceğinden bunun planlanması, işin yürütülmesi ve kontrolü gibi işin doğal parçası olan alt kırım işler için de zaman ve kaynak ayrılması gerekecek, sınırlı sayıdaki personele ilave yük getirecektir.

Daha önce okul ağ altyapı işi ile erişim altyapı işi tek bir iş iken, yeni durumda altyapı işi ile eş zamanlı yürütülen erişim işi birbirinden koparılarak zaman ve kaynak israfına yol açılma riski doğmuştur. Ayrıca VPN için Türk Telekom altyapısı bağlantısı kullanılacağı için Türk Telekom dışındaki bir firmanın Türk Telekom ile koordinasyon ve standardizasyon sorunu yaratabileceği de ayrı bir risk faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilmesi üzerine altyapı yatırım bedeli ile ilgili olarak, Revize Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren herhangi bir ödeme yapılmadığı ifade edilmiş ve hem yerel alan ağı kurumları hem de etkileşimli tahtaların dağıtımları planlanırken, Revize Protokolün eki Ek-2A kapsamında yatırım bedeli ödenmeksizin VPN erişimi verilebilecek okullar önceliklendirildiği belirtilmiştir. Revize Protokol sonrası bilişim altyapı kurulumu devam eden 1.250 okulun kabulü 2021 yılı içerisinde yapılacak olup henüz erişim ve bağlantı işlemleri başlatılmamıştır. Ayrıca 2021 yılı Mayıs ayında ilave 7.000 okulun daha VPN altyapı işi için sözleşme imzalanmıştır (İhale No/EKAP: 2021/156607). Dolayısıyla bir ödeme yapılmasını gerektiren bir durum henüz oluşmamakla birlikte 2021 yılı içerisinde ve ilerleyen zamanlarda bu okullara erişim sağlanması için mutlaka altyapı yatırımı yapılması gerekecektir.

Bunun yanı sıra kamu idaresi cevabında, Protokol Eki EK-2A kapsamındaki okulların önceliklendirildiği belirtilse de, kurumdan alınan ve 1.250 okul altyapı ihalesi öncesinde; planlama ve hazırlık aşamasında hazırlanan listede EK-2A’da yer alan sadece 87 okulun ücretsiz erişim sağlanacak okullar arasında bulunduğu ve önceliklendirildiği, diğer okulların ise zaten altyapısı olduğu veya fiber bağlantısı olduğu gibi çeşitli sebeplerle bu kapsamda olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla EK-2A kapsamına giren ve önceliklendirilen okul sayısı sadece 87’dir.

Diğer taraftan, 2019 yılında yapılan son düzenlemede protokol büyük ölçüde değişikliğe uğramış olmakla birlikte yine “Ek Protokoller” başlıklı 9’uncu maddesinde Protokol’de yer almayan veya sonradan ortaya çıkabilecek hususlarda ve gerekli görülen hallerde ek protokoller hazırlanabileceğine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Sonuç olarak, erişime ilişkin alt yapı yatırım bedellerinin ödenmesi ile oluşacak ilave mali yükün ortadan kaldırılması, işin önemi dolayısıyla iş bütünlüğü ile sürekliliğinin sağlanması ve olası aksamaların önüne geçilmesi için kamu yararı gözetilerek altyapı yatırım bedelinin, Ana Protokol hükmüne uygun olarak ilave bir maliyet getirmeyecek şekilde Protokol kapsamına alınmasının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda öngörülen amaçlara uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Okullara Ait İnternet Erişimine İlişkin Merkezi Veri Tabanı Bulunmamasının İhale Hazırlık Süreçlerini Olumsuz Etkilemesi

Okulların hangi yöntemle internete erişim sağladığına ve okullarda bulunan altyapıya ilişkin bir veri tabanı bulunmamasının ihale ve işlerin yapım süreçlerini olumsuz etkilediği görülmüştür.

Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında okullara VPN, mobil şebeke üzerinden internet erişimi (GSM) ve uydu üzerinden internet hizmetleri şeklinde çeşitli yöntemlerle internet sağlanmaktadır. Bunun için Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından ihaleye çıkılmakta veya uygun olduğu durumlarda ilgili kuruluşlarla protokol imzalanmaktadır. İnternet erişiminde nihai hedef her okula VPN bağlantısı sağlamak olmakla birlikte bunun sağlanamadığı hallerde erişim dsl, fiber, GSM, vimax ve uydu interneti ile sağlanmaktadır. YEĞİTEK tarafından erişimin sağlanmadığı okullar fiber, dsl ve vimax gibi yöntemlerle güncel tarifler üzerinden kendi bağlantılarını sağlamaktadırlar. Ancak kendi bağlantısını sağlayan bu okullara ilişkin bilgilere ait bir veri tabanı tutulmamakta; YEĞİTEK tarafından erişime ilişkin bir ihale yapılacağı zaman ihale konusu olacak okullara ilişkin bağlantı verileri (bağlantı var-yok, varsa hangi yöntem) il müdürlüklerinden istenilmektedir. İllerden gelen veriler eksik ya da yanıltıcı olabilmekte; bu durum da ihale ve işin yapılması sürecini aksatmakta ve uzatmaktadır.

Bu duruma örnek olarak YEĞİTEK tarafından 04.09.2019 tarihinde mobil şebeke üzerinden internet erişimi sağlanması (GSM) ihalesi verilebilir. İllerden gelen listeler baz alınarak ihale yapılmış ancak ihale kesinleştikten sonra firmaların keşif çalışmaları sırasında 94 okulun fiber, dsl veya vimax kapsamında hizmet aldığı görülmüş ve iş kapsamı dışında bırakılmıştır. Benzer şekilde uydu üzerinden internet için kurulum talep edilen okullara kurulum için gidildiğinde de uydu dışındaki yöntemlerle okulda internet erişimi bulunduğu tespit edilmiş, yüklenici tarafından kurulum yapılamadığına dair hazırlanan tutanakların bulunduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; Proje Yönetim Sistemi (PYS), yüklenici tarafından kurulan VPN Envanter Takip Sistemi (PEYK) ve “Fatih Envanter Modülü”nün bu amaçla kullanıldığı ifade edilmiştir. Ancak anılan sistemler bulgu konusu yapılan ihtiyacı karşılamamaktadır. PYS ve PEYK altyapısı yapılan ve erişim sağlanan okullara ilişkin raporlama yapmaktadır dolayısıyla kurulum, altyapı ve erişim planlaması kapsamında kullanılan sistemler arasında yer almamaktadır.

Yine kamu idaresi cevabında yer verilen Fatih Envanter Modülüne okul müdürleri tarafından okullara ait gerekli bilgilerin tamamının girilmesi durumunda, tüm okullara ait hem fiziksel bilgilerin, hem de erişim bilgisinin veya erişim ihtiyaçları bilgisinin elde edilebileceği ifade edilmiştir.

FATİH Projesi Envanter Modülü, FATİH Projesi kapsamında yapılacak planlamalara esas teşkil edecek okullardaki envanter bilgileri ve bu bilgilerde meydana gelen değişikliklerin izlenebilmesi, okul ihtiyaçlarının tespiti ve proje planlamalarının daha etkin yürütülebilmesi amacıyla devreye alınmıştır. Ancak uygulamada sistem tarafından üretilen bilgilerin sağlıklı olmadığı, tam ve doğru bilgi üretmemesi nedeniyle ihale süreçlerinde aksamalar olduğu yukarıdaki örnekle ifade edilmiştir. Söz konusu modül, okul müdürleri tarafından okullara ait gerekli bilgilerin tamamının doğru şekilde modüle girilmesi halinde tam ve doğru bir raporlama yapabilecektir. Verilerin sisteme girilmesi sorumluluğunun okullarda olduğu bir durumda; yeterli teknik bilgiye sahip olunmaması nedeniyle verilerin tamamının sisteme girilmemesi veya yanlış girilmesi gibi riskler ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, okullara geniş bant internet erişimine ilişkin planlamaların ve ihale sürecinin daha sağlıklı yürütülebilmesi için okullara ait güncel veri sağlayacak bir sistemin oluşturulmasının veya kullanılmakta olan sistemlerin/veritabanlarının eksiksiz ve doğru bilgi üretecek hale getirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda öngörülen amaçlar doğrultusunda gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Bütçe Dışı Kaynaklarla Finanse Edilen Projelerle Sağlanan Eğitim Hizmetleri ile Yapılan Yatırımlar İçin Merkezi Bir İzleme, Raporlama ve Takip Sistemi Kurulmaması

Bütçe dışı ulusal veya uluslararası fonlarla finanse edilen projelerle, Bakanlık il ve ilçe müdürlükleri ile Bakanlık bünyesindeki eğitim kurumlarına sağlanan hizmetler ile yapılan yatırımlar için merkezi bir izleme, değerlendirme ve takip sistemi kurulmadığı ve projelerle Bakanlık faaliyetleri arasında koordinasyonunun sağlanmadığı tespit edilmiştir.

Bakanlığın merkezi düzeyde hazırlanan ve yürütülen makro bütçeli projelerinin yanı sıra, bünyesindeki eğitim kurumlarında ve il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinde, başta Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Ulusal Ajans) olmak üzere, farklı ülkelerin Ulusal Ajansları, Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO),

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) gibi uluslararası kuruluşlar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinesinde Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü gibi kurumlar aracılığıyla hibelenen ulusal projeleri bulunmakta ve yürütülmektedir.

Hemen hemen tüm illerde görülen bu projelerden Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sisteminden alınan verilere göre 2020 yılında uygulanmaya devam olunan proje sayısı 2.241 olup, kullanılan kaynağın bütçe büyüklüğü tutarı TL cinsinden (31.12.2020 itibarıyla) toplam 2.038.212.344 TL, Avro cinsinden ise 226.468.038 Avro olarak hesaplanmıştır.

Taşra birimlerinde birbirinden farklı içerik ve konularda yürütülen bu projeler için kullanılan kamu kaynağı çeşitliliği ve büyüklüğü göz önünde bulundurularak Bakanlıkça bunların izlenmesi ve değerlendirilmesi ile kendi faaliyetleriyle koordine etmesi önem arz etmektedir.

Söz konusu projelere kaynak sağlayan kurum veya kuruluşların fon sağladıkları projelere ait kendi izleme ve takip sistemi olduğu bilinmektedir. Ulusal Ajans tarafından fon sağlanan projelerle ilgili “Erasmus + Proje Sonuçları Platformu”, TÜBİTAK tarafından fon sağlanan projelerle ilgili “Araştırmacı Bilgi Sistemi (ARBİS)”, Kalkınma Ajansları tarafından fon sağlanan projelerle ilgili “Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi” örnek olarak gösterilebilir.

Ancak, bütçe dışı imkânlarla finanse edilen ve Bakanlık il ve ilçe müdürlükleri ile eğitim kurumlarında hazırlanan ve yürütülen eğitim hizmetleriyle ilgili projelerin bütçesi, süresi, amacı gibi temel verileri kayıt altında tutan merkezi bir sistem olmadığı gibi, projelere ait iyi uygulama paylaşımlarını, araştırma sonuçlarını, sağlanan ürünleri, faaliyetleri ve yatırımları takip eden ve tüm bu faaliyetleri koordine eden bir izleme ve değerlendirme sistemi de bulunmamaktadır. Her ne kadar kamu idaresi cevabıyla çoğunluğu Ulusal Ajans tarafından fonlanan bu projelerin sözleşme makamınca izleme ve değerlendirmelerinin yapıldığı, İl Proje Ekiplerine de izleme ve raporlama görevinin verildiği belirtilmiş olsa da bulguda merkezi bir izleme ve takip sisteminin olmaması konu edilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Bakanlık Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 19.04.2019 tarihli yazısıyla Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne Proje Yönetim Sistemi (PYS) kurulması konusunda gerekli yazışmaların yapıldığı ve söz konusu yazılım tamamlandığında Bakanlığın taşra teşkilatı tarafından yürütülen projelerin ortak bir sistemde toplanmasının

sağlanacağı belirtilmiştir. Belirtilen yazılımin hem yurtiçi hem de yurtdışı fonlardan sağlanan tüm projeleri kapsamı ve bir an önce uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan kamu idaresi cevabında, 2017 yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer alan benzer bir konunun izlemeye alınarak bir sonraki yıl denetim raporuna alınmadığı belirtilmekte ise de, belirtilen raporda yer alan konu Avrupa Birliği ve uluslararası fonlardan sağlanan kaynaklarla yürütülen projelerin Bakanlık muhasebe sistemine dahil edilmesiyle ilgili olup, bulgu konusu ile ilgili değildir. Yine verilen cevapta Bakanlık merkez birimlerinde (taşra birimleri için de çalışmalar başlatılan) stratejik planda yer alan amaç, hedef, performans göstergeleri, stratejiler ve eylemler bazında gerçekleştirme verilerinin Stratejik Plan İzleme ve Değerlendirme Modülü vasıtasıyla toplanarak analiz edilmekte olduğu belirtilmekte ise de, toplanan bu veriler Bakanlık bütçesiyle ilişkili olarak stratejik planın izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili olup, bulgu konusuyla ilgisi bulunmamaktadır.

Ulusal ve uluslararası fonlarla finanse edilen projelere ilişkin tüm süreçler ve uygulama sonuçlarının ortak bir platformda kayıt altına alınması; yurt içi ve yurtdışı kaynaklarla sağlanan eğitim ve alt yapı hizmetlerine ilişkin tüm verilerin ulaşılabilir olmasına, projelerin bölge ve iller arasında, il/ilçe ve/veya okullar arasında dengeli dağılımına ve Bakanlığın 2019-2023 Stratejik Planında ortaya konulan girişimcilik, yaratıcılık, yenilikçilik gibi temel değerleri altında eğitim ve öğretimde yeni stratejilerin/vizyonun belirlenmesine katkı sağlayacaktır.

Avrupa Birliği fonları ile yurtiçi ve yurtdışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine tabi olup, Kanunun “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde, bu Kanunun temel amaçlarından birisinin; “kalkınma planları ve programlarında” yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması olduğu belirtilmiştir.

On Birinci Kalkınma Planı’nın (2019-2023) 78’inci maddesinde; sonuç odaklı bir kamu yönetimi anlayışının güçlendirilmesi, kamusal faaliyet öncesi yapılan etki analizleri ile faaliyet sonrasında değerlendirilen politika odaklı raporlamanın kamu yönetimi sistemine entegre edilmesinin yanı sıra faaliyetlerin izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Kalkınma Planı’nın “2.3.1. Eğitim” Bölümünün “b. Politika ve Tedbirler” başlıklı 554’üncü maddesinde; *“Etkin ve etkili bir eğitim sisteminin oluşturulabilmesi için politikalar veriye dayalı olarak belirlenecek ve politika uygulamalarının etki analizleri yapılacaktır. Eğitim sistemine ilişkin veri tabanlarının bütünleştirildiği eğitsel veri ambarı oluşturulacak, veriler yapay zekâ teknolojileriyle işlenecektir. Eğitim sistemindeki kurum ve kuruluşların veri*

analiz kabiliyeti güçlendirilecek, okul bazında veriye dayalı planlama ve yönetim sistemi hayata geçirilecektir.” denilmektedir.

Belirtilen tespit ve değerlendirmeler altında; bütçe dışı kaynaklarla finanse edilen projelerin uygulama sonuçlarıyla ilgili olarak merkezi bir izleme, değerlendirme ve takip sistemi kurulmadığı için, projelerle Bakanlık bünyesindeki birimlere sağlanan hizmetler ve yatırımlarla ilgili veri tabanı oluşturulamamakta, veriler üzerinde analiz yapılamamakta, sağlanan desteklerin verimli ve etkin kullanımına müdahale edilememekte, hem sağlanan destekler arasında hem de bu desteklerle Bakanlığın esas faaliyetleri arasında koordinasyon sağlanamamakta, yeterli veri olmadığından sunulan projelerle ilgili üst yönetim tarafından gerekli değerlendirme ve analizler yapılamamaktadır.

Sonuç olarak, Bakanlık bünyesindeki eğitim kurumlarına ve bağlı il ve ilçe müdürlüklerine, bütçe dışı ulusal veya uluslararası fonlarla finanse edilen projelerle sağlanan eğitim hizmetleri ile alt yapı yatırımlarına ilişkin merkezi bir izleme, değerlendirme ve takip sistemi kurularak On Birinci Kalkınma Planıyla ortaya konulan ve kamu idareleri için bağlayıcı hale gelen, veriye dayalı planlama ve yönetim sisteminin kurulmasına zemin oluşturulacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu'nun Mali İş ve İşlemlerinin Bakanlık Muhasebe Sistemine Dahil Edilmemesi

Bakanlık bütçesinden Bakanlığa bağlı “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Türkiye Milli Komisyonuna” transfer harcaması kapsamında ödenek aktarıldığı, aktarılan bu ödeneğin kullanımına ilişkin iş ve işlemlerin Bakanlık muhasebe sistemi dışında yürütülerek Bakanlığın mali tablolarına dahil edilmediği ve Komisyonun mali faaliyet, karar ve işlemlerinin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla kurulan mali yönetim ve kontrol sistemi dışında kaldığı tespit edilmiştir.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonuna 2020 yılında aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere Bakanlık bütçesinden 3'er aylık dönemler itibariyle toplam 6.800.000,00 TL ödeme aktarılmıştır.

Tablo 6: UNESCO Türkiye Milli Komisyonuna Gönderilen Transfer Harcamaları

Kurumsal Kod:13.01.40.00	Birimi; Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü		
Tertip	Ödeme Emri Belgesi Tarih	Ödenen Tutar (TL)	Dönem
13.01.40.00-09.6.0.00-1-05.3	05.02.2020	1.700.000,00	Ocak -Mart
13.01.40.00-09.6.0.00-1-05.3	15.06.2020	1.250.000,00	Nisan-Haziran
13.01.40.00-09.6.0.00-1-05.3	10.09.2020	1.250.000,00	Temmuz -Eylül
13.01.40.00-09.6.0.00-1-05.3	07.12.2020	2.600.000,00	Ekim-Aralık
	Toplam	6.800.000,00	

Belirtilen transfer ödemeleri, Bakanlık Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bütçesinin 05.03 “Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler” bütçe tertibinden gerçekleştirilmektedir. Geçmiş yıllardan beri Bakanlık tarafından Milli Komisyona aktarılan ödeneklere ilişkin geriye dönük son 3 yıl verilerine bakıldığında; 2019 yılında 6.000.000,00 TL, 2018 yılında 4.500.000,00 TL, 2017 yılında 3.000.000,00 TL ödenek aktarımı yapılmıştır. 2021 yılı için ise bu amaçla kullanılmak üzere bütçeye 7.289.000,00 TL ödenek konulmuştur.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu kuruluş ve çalışmaları, 19.06.2004 tarih ve 25497 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Türkiye Milli Komisyonu Yönetmeliğinde” düzenlenmiştir. Yönetmeliğe göre Komisyonun, belirtilen görevleri yerine getirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir kurum olduğu anlaşılmaktadır. Yönetmeliğin “Mali Hükümler” başlıklı 31’inci maddesinde, Milli Komisyonun gelirleri sayılmış olup, maddenin (a) bendinde belirtilen Devlet bütçesinden öngörülen ödenek kapsamında Bakanlık bütçesinden ödenek almaktadır. Yönetmeliğin 32’nci maddesinde ise Komisyonun giderleri sayılmış olup, gelirleri bu maddede sayılan giderler için kullanılmaktadır.

Milli Komisyonun ita amirinin Yönetim Kurulu Başkanı olduğu, tahakkuk memurluğu görevini Genel Sekreter, Saymanlık görevinin ise Milli Komisyon Saymanı tarafından yürütüldüğü Yönetmeliğin “Harcamalara ilişkin usul ve esaslar” başlıklı 33’üncü maddesinde belirtilmiştir. Aynı maddenin “d” bendinde ise, idari ve mali nitelikli iş ve işlemlerinde, muhasebe kayıtlarında ve belge düzeninde resmi dairelerde uygulanan hükümlerin esas alınacağı ifade edilmiştir. Ayrıca Kurumdan alınan bilgiye göre, muhasebe kayıtlarının resmi dairelerde uygulanan tek düzen muhasebe planına göre tutulduğu, harcamaların mahsup fişi ile kayıt altına alındığı ve dönem sonunda kar-zarar tablosu çıkarılıp bilanço oluşturulduğu,

belgelerin Denetim Kurulu tarafından denetlendiği ve Denetim Kurulu Raporunun da Genel Kurul tarafından ibra edildiği ifade edilmiştir.

Mevcut bilgi, belge ve uygulamalara göre, söz konusu Yönetmeliğin ve bu Yönetmelik esas alınarak kurulan sistemin 1050 sayılı Kanun'un yürürlükte olduğu döneme ilişkin olduğu ve 5018 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra da aynı uygulamaya devam edildiği anlaşılmaktadır. Hâlbuki 5018 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte, kamu mali yönetim ve kontrol sisteminde köklü değişimler yaşanmış olmasına rağmen Komisyonun uygulamaları bu değişime uyumlu hale getirilmemiştir.

Dolayısıyla, Bakanlık bütçesinden ödenek aktararak Bakanlık bünyesinde farklı bir mali yönetim sistem ve kontrol sistemi kurularak Bakanlığın mali yönetim ve kontrol sistemi dışında kamu kaynağının kullanılması 5018 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Mali Saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idareleri tarafından kullanılan her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılması hususunda kamuoyunun bilgilendirileceği, "Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olup, yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları, "Bütçe ilkeleri" başlıklı 13/(m) maddesinde; kamu idarelerinin tüm gelir ve giderlerinin bütçelerinde gösterileceği, "Giderin gerçekleştirilmesi" başlıklı 33'üncü maddesinde; kamu idarelerine ait giderlerin, harcama talimatı üzerine gerçekleştirme görevlilerince yürütüleceği, "Muhasebe sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde; kamu idarelerine ait tüm gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran her türlü işlemlerinin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Bu düzenlemelere göre; kamu kaynağının kullanılmasında hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın sağlanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı yönetiminde olan tüm birimlere ait hesapların, fonların ve kaynakların Bakanlık bütçesinde gösterilmesi ve tek bir muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu'nun Bakanlığa bağlı bir birim olması sebebiyle, Komisyona ait gelir ve giderleri ile muhasebe kayıtlarının da Bakanlık muhasebe sistemi kapsamında yürütülmesi gerekmektedir. Kamu idaresi cevabından da, UNESCO Türkiye Milli Komisyonunun, tüzel

kişiliği bulunan ayrı bir kamu idaresi olmadığı, “Kurul” şeklinde yapılandırılmış Bakanlığa bağlı bir birim olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca 5018 sayılı Kanunun 81’inci maddesi gereğince, diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri ve bu hükümler kapsamında uygulamaya konulan yönetmelik ve benzeri düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır. “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu Yönetmeliği”, 20.05.1946 tarihli ve 4895 sayılı Kanunla onaylanan Sözleşmenin 7’nci maddesi kapsamında hazırlanmıştır. Belirtilen Sözleşmede Komisyonun bütçe ve muhasebe işlemleri konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, Kanunun tüm maddelerinin yürürlüğe konulduğu 01.01.2005 tarihinden önce 19.06.2004 tarihinde çıkarılan Milli Komisyonun Yönetmeliğinin, Kanuna aykırı maddeleri hükümsüz hale gelmiştir. Her ne kadar kamu idaresi cevabında, söz konusu Yönetmelik hakkında Sayıştay görüşü alındığı belirtilmekte ise de, Sayıştay görüşünün verilmesinde, 5018 sayılı Kanunun tüm maddelerinin yürürlüğe girdiği 01.01.2005 tarihinden önce yürürlükte olan mevzuat esas alınmıştır.

Kamu idaresi cevabında ayrıca; Komisyon organlarından olan Genel Kurul ve Yönetim Kurulunda farklı bakanlık, kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin üye bulundurması, Komisyon çalışmalarına çeşitli üniversitelerden akademisyenlerin katılması, denetim raporlarının Yönetim Kuruluyla paylaşılması ve ibra edilmesi, personelin İş Kanununa göre istihdam edilmesi gibi özelliklerinin korunması için Komisyonun bugünkü “kurul” yapılanmasının devamının yerinde olacağı ifade edilmiştir. Bulguda, Bakanlığa bağlı diğer birimler gibi Komisyona ait tüm mali işlemlerin de Bakanlık muhasebe sistemine dahil edilmesi sağlanarak, Komisyona ait mali işlemlerin Bakanlık mali tablolarına yansıtılması ve Sayıştay denetimine uygun hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bulguda belirtilen hususlar, kamu idaresi cevabında belirtilen Komisyonun mevcut yapısını ve işleyişini ortadan kaldırmamaktadır. Diğer yandan, denetim kurulu raporlarının Yönetim Kuruluyla paylaşılması ve Genel Kurulda ibra edilmesi uygulamaları iç denetim veya hiyerarşik denetimle ilgili olup, TBMM adına Sayıştay tarafından yapılan dış denetime engel teşkil etmemektedir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar gereğince, Komisyonun tüm mali işlemlerinin Bakanlığın muhasebe sistemine dahil edilmesi ve ayrıca mevcut Yönetmelikte değişiklik yapılarak Komisyonun mali işleyişinin 5018 sayılı Kanunla kurulan yeni mali yönetim ve kontrol sistemine uyumu sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, Bakanlık bütçesinden kendisine bağlı “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonuna” aktarılan ödeneklerden yapılan harcamaların Bakanlık muhasebe sistemine dahil edilmediği ve Sayıştay denetimi dışında bırakıldığı; bu durumun hem 5018 sayılı Kanuna aykırılık oluşturduğu hem de Komisyon tarafından kullanılan kamu kaynaklarına ilişkin olarak yönetimin hesap verme sorumluluğunun görüşülemediği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü İhaleler Yapılması, Pazarlık Usulü İhalelerde Yaklaşık Maliyetin Gerçekçi Belirlenmemesi

Gerekli şartlar oluşmadığı halde bazı yapım işlerinde pazarlık usulü (21/b) ihaleler yapıldığı, bu ihalelerde rekabetin yeterince sağlanamaması sebebiyle ihale/sözleşme bedelinin işlerin yaklaşık maliyetine çok yakın gerçekleştiği ve gerekçeleri açıklanamayan bazı uygulamaların yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde idarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulünün ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabileceği ifade edilmiştir.

Hangi şartların varlığı halinde pazarlık usulü ihale yapılabileceği, Kanun'un 21'inci maddesinde hüküm altına alınmıştır. 21'inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda pazarlık usulü ile ihale yapılabileceği belirtilmiştir.

İhale mevzuatında esas olan ihalenin ilan yapılarak, Kanun'un temel ilkelerinde belirtilen ve yeterliliği olan herkesin teklif verebildiği açık ihale usulü ile alımın yapılmasıdır. Kanun'un 21/b maddesi kapsamındaki usul, zorunluluktan doğan istisnai bir uygulama olup ihalede katılımcılık, rekabet, şeffaflık, açıklık gibi Kanun'un temel ilkeleri kısmen devre dışı bırakılmaktadır.

Kanun'un 21/b maddesine göre ihale yapabilmek için, madde de belirtilen olayların ortaya çıkması tek başına yeterli olmayıp, ayrıca ihalenin ivedi olarak yapılmasının doğması olarak belirtilen iki şartın bir arada ve birbirine bağlı olarak gerçekleşmesi zorunludur. Özellikle, idarenin görevi gereği önceden öngörmesi gereken durumlarda bu usule başvurması mümkün değildir.

Kanun'un 21/b maddesine göre yapılacak olan ihalelerin onay belgesinde bu usulün kullanılma gerekçesinin açık olarak belirtilmesi, Kanun'da belirtilen önceden öngörülemeyen olaylar olup olmadığı ve ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunluluğu gibi durumların doğru olmadığını tespit edilmesi ve bu hususa ilişkin bilgi ve belgelerin de ihale onay belgesi ekine konulması gerekmektedir. Madde metninde belirtilen özel durumların bulunmadığı ve gösterilen gerekçelerin öngörülebilir olduğu veya ivedilik niteliği taşımadığı durumlarda, yapım işi kapsamında faaliyet gösteren ve yeterlik kriterlerini sağlayan tüm firmaların katılabileceği ihale usulü ile iş gerçekleştirilmelidir.

Bakanlığın Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yapılan;

- Hızlandırılmış Eğitim Programı Kırtasiye Setleri Alımı (ihale tarihi 18.03.2020)
- Halk Eğitim Merkezleri Temizlik Malzemesi Alımı (ihale tarihi 23.07.2020)
- Hızlandırılmış Eğitim Programı Kırtasiye Setleri Alımı (ihale tarihi 28.07.2020)

ihalelerine ilişkin olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

- Üç ihalenin de 21/b maddesi kapsamında yaptırılmasına ilişkin onay belgeleri incelendiğinde, her hangi bir hukuki gerekçelendirmenin yer olmadığı, sadece 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesi uyarınca pazarlık usulü ile ihale edilmesine karar verildiği görülmüştür. Söz konusu ihalelerin 21/b kapsamında değerlendirilerek ihale edilmesi mümkün görülememektedir. Bu tespitler, ilgili Genel Müdürlüğün açık ihale usulüne ilişkin usul şekil kurallarına tabi olmaksızın, pazarlık usulüne getirilen kolaylıklardan yararlanarak ihale yapma yolunu tercih ettiğini göstermektedir.

- Temizlik ve kırtasiye malzemeleri üreten ve pazarlayan firmalar yerine, yolcu taşımacılığı, filo kiralama, ilaç ve tıbbi cihaz, bilişim ve yazılım gibi ilgisiz alanlarında faaliyet gösteren firmalardan, hem yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas piyasa araştırması yapıldığı hem de ihaleye davet edilerek alımlar yapıldığı tespit edilmiştir.

- Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas piyasa araştırmasının yapıldığı, ihalelere teklif vermeye davet edilen veya alımın yapıldığı bazı firmalar, ihale tarihinden yaklaşık bir ay

önce tarihte kurulduğu görülmüş olup, bu firmaların hangi özelliklerinden dolayı ihaleye davet edildiği konusunda her hangi bir gerekçe ileri sürülemediği. Temizlik malzemesi alım ihalesinde ihaleye teklif veren 3 firmadan 2'sinin adresleri de aynıdır.

- Temizlik Malzemeleri Alımına ilişkin ihalenin Teknik Şartnamesinde (madde 4.5), ürünlerin Halk Eğitim Merkezlerine “teslim teslim tutanakları veya sevk irsaliyesi” karşılığında teslim edileceği ve bu belgelerde teslim edilen ürünlerin birim ve miktarlarının net olarak belirtilmek zorunda olduğu, ürünlerin birim ve miktarı belirli olmayan tutanakların muayene kabul komisyonlarınca teslim alınmayıp yükleniciye iade edileceği hüküm altına alındığı halde, “teslim teslim tutanaklarında” teslim edilen ürün birim ve miktarları yer almamaktadır.

- Temizlik ve kırtasiye malzemeleri alımlarının yaklaşık maliyet ve ihale fiyatları gerçek piyasa fiyatlarını yansıtmadığı görülmüştür. Söz konusu alımların ihale tarihlerindeki fiyatlarına ilişkin Ankara Ticaret Odasından resmi yazı ile rayiç fiyat tespiti istenilmiş; gelen cevapta alımların ihale tarihindeki fiyatları (sözleşme fiyatları) toplamı ile Ankara Ticaret Odası rayiç tespit fiyatları toplamı arasında büyük farklar olduğu tespit edilmiştir. Bu fark temizlik malzemesi alım ihalesinde 3,25 kat olup alımların belirlenen Halk Eğitim Merkezlerine nakliye dahil teslim fiyatı olması da arada bu derece yüksek fiyat farkı olmasını gerektirmemektedir.

- Teknik şartnameleri bire bir aynı olan Mart ve Temmuz ayında yapılan kırtasiye setleri alım ihalelerindeki bazı kalemlerde, yaklaşık maliyet ve ihale fiyatlarında yaklaşık 3-4 kat fiyat farkı olup, hem yaklaşık maliyet hem ihale fiyatlarının gerçek piyasa fiyatlarını yansıtmadığı görülmektedir.

21/b kapsamında yapılan bu ihalelerde, ihale/sözleşme bedelinin yaklaşık maliyete oranının ortalaması %97 olup bu sonuçlar, pazarlık usulü ihalelerde rekabetin yeterince sağlanamadığını göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda yer alan konuların Bakanlıkça inceleme ve soruşturma kapsamına alınarak inceleme sonucuna göre gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 21/b maddesindeki şartların oluştuğuna dair hukuken geçerli bir neden gösterilemeyen mal alım işlerinde, bu alanda faaliyet gösteren ve belirlenen yeterlik kriterlerini sağlayan tüm firmaların katılımını sağlayacak açık, adil, şeffaf, eşit ve rekabetçi ihale kurallarının belirlendiği açık ihale usulü tercih edilmeli, gerçek piyasa fiyatlarını yansıtan

yaklaşık maliyete esas piyasa araştırması sağlıklı bir şekilde yapılmalı, kamu kaynaklarının verimli kullanımı konusunda gerekli tedbirler alınmalıdır.

BULGU 8: Bakanlık Tarafından Doğal Gaz Dağıtım Şirketlerine Güvence Bedeli Adı Altında Ödemede Bulunulması

Bakanlık harcama birimleri tarafından dağıtım şirketlerine doğal gaz kullanım sözleşmeleri kapsamında güvence bedeli ödendiği görülmüştür.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Doğalgaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; "Müşteri"nin serbest veya serbest olmayan tüketiciyi; "Serbest tüketici"nin yurt içinde herhangi bir üretim şirketi, ithalat şirketi, dağıtım şirketi veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapma serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişiyi; "Serbest olmayan tüketici (abone)"nin ise doğal gazı kendi kullanımı için dağıtım şirketlerinden almak zorunda olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade ettiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin "Güvence bedeli" başlıklı 39'uncu maddesinde;

"Dağıtım şirketi, alacaklarını güvence altına alabilmek amacıyla, mekanik sayaç kullanan abonelerden abonelik sözleşmesinin imzalanması sırasında bir defaya mahsus olmak üzere güvence bedeli alabilir. Ancak ön ödemeli sayaç kullanan abonelerden güvence bedeli alınmaz.

...

Güvence bedelleri ile bunların hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar, her yıl tarife önerisi ile birlikte dağıtım şirketi tarafından Kuruma önerilir ve Kurul tarafından belirlenir.

...

... Serbest tüketicilerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı ve koşulları imzalanacak sözleşmeler kapsamında serbestçe belirlenir." denilmektedir.

Yönetmeliğin ilgili hükmü çerçevesinde, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) 26.12.2016 tarih ve 6807 sayılı Kurul Kararı ile Doğal Gaz Dağıtım Sektörü Bağlantı ve Hizmet Bedellerine İlişkin Usul ve Esaslar yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu Usul ve Esaslar'ın "Güvence bedeli" başlıklı 7'nci maddesinde;

“Dağıtım şirketi, Yönetmeliğin 39’uncu maddesi uyarınca alacaklarını güvence altına alabilmek adına, müşterilerden Kurul tarafından belirlenen güvence bedelini alabilir.

...” denilerek Yönetmelik hükmü ile paralel bir düzenlemeye gidilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine bakıldığında; güvence bedeli uygulaması ile dağıtım şirketlerinin ileride doğacak alacaklarının teminat altına alınmasının amaçlandığı, müşterinin doğal gaz tüketimi sonrası doğacak ve dağıtım şirketine ödenecek fatura bedellerini garanti altına almak üzere sistemin kurgulandığı, bunu sağlamak üzere güvence bedelinin, ön ödemeli sayaç kullanan abonelerden değil mekanik sayaç kullanan abonelerden alınacağı,

Serbest tüketici yani abonelerden güvence bedeli alınmasına ilişkin mevzuatta amir bir hüküm bulunmadığı, serbest olmayan tüketicilerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı hususunun ise imzalanacak sözleşmeler ile belirleneceği, dolayısıyla müşterilerden güvence bedeli alınmasının zorunlu olmadığı ve konunun ihtiyarilik arz ettiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemelerde, serbest olmayan tüketici konumunda olan Milli Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları ile dağıtım şirketleri arasında imzalanan doğal gaz kullanım sözleşmeleri kapsamında 2018-2020 yılları arasında toplam 94.044.011,00 TL tutarında doğal gaz güvence bedeli ödendiği tespit edilmiştir.

Tablo 7: 2018-2019-2020 Yıllarında Ödenen Doğal Gaz Güvence Bedelleri

Harcama Birimi	2018 (TL)	2019 (TL)	2020 (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	9.418.631,14	14.464.583,37	12.502.991,81
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	1.150.000,00	5.000.000,00	6.610.000,00
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	7.993.154,00	9.107.742,00	5.934.000,00
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	6.232.951,95	5.252.523,19	4.597.009,16
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	470.695,08	728.666,43	848.793,87
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	846.000,00	1.086.300,00	980.000,00
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	59.863,81	374.192,85	253.506,73
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	0,00	132.405,17	0,00
Toplam	26.171.296,00	36.146.413,00	31.726.302,00
Genel Toplam	94.044.011,00		

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinde; ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarların, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınacağı ve buradan ödeneceği, kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği hükme bağlanmıştır.

2 Sıra No'lu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Uygulama Tebliği'nde ise, elektrik, doğalgaz, su, telefon, bilgiye abonelik ve internet erişimi gibi mal ve hizmet alım giderlerinin, serbest ödenek yetersizliği nedeniyle zamanında ödenmemesi suretiyle ek mali yük oluşturularak kamu zararına neden olunmaması bakımından, tertipler itibarıyla serbest ödeneklerin öncelikle bu giderlere ilişkin faturaların ödenmesinde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, kamu idarelerince bir giderin gerçekleştirilmesi ve hak sahiplerine ödenmesi hususu 5018 sayılı Kanun'la güvence altına alınmıştır. Diğer taraftan gerek 5018 sayılı Kanun gerekse 2 Sıra No'lu Tebliğ'de; zamanında ödenmemesi nedeniyle bütçeye ek yük getirilmemesini teminen, serbest ödeneklerin öncelikle tarifeye bağlı ödemelerde kullanılması gerektiği açıkça ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda, birer kamu tüzel kişisi olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumları tarafından doğal gaz fatura bedellerinin ödenmemesi gibi bir durum söz konusu olmayacak ve Milli Eğitim Bakanlığı, bizatihi, dağıtım şirketleri lehine doğacak borçların teminatını teşkil edecektir.

Ayrıca, doğal gazı kendi ihtiyacı için tüketmek durumunda olan konut sahiplerinden (abonelerden) güvence bedeli alınması noktasında bile ihtiyari bir durum söz konusu iken ve ilgili mevzuatta serbest olmayan tüketicilerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı hususunun imzalanacak sözleşmeler ile belirleneceği ifade edilmiş iken, söz konusu ihtiyariliğin kamu lehine yorumlanarak Milli Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarından doğal gaz güvence bedeli alınmaması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, doğal gaz kullanım sözleşmelerinin kamu yararı gözetilerek düzenlenmesi ve dağıtım şirketlerine doğal gaz güvence bedeli adı altında ödemede bulunulmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Bakanlık Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen sigorta iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının Bakanlık bütçesinden ödendiği, ancak ilgililere rücu edilmediği görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un muhtelif maddelerinde; bildirgenin Kanunda belirtilen usul, şekil ve sürede verilmemesi, gerekli belgelerin kuruma sunulmaması, eksik bildirim, bildirimlerin yasal süresi içinde yapılmaması gibi yükümlülükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında idari para cezaları öngörülmüştür. Uygulanacak idari para cezaları ise aynı Kanun'un 102'nci maddesinde belirlenmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Diğer taraftan; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 10'uncu maddesinde, "*Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.*" denilmektedir. Aynı Kanun'un 12'nci maddesine göre devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından karşılanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde de; "*Memurlarca verilen zararların miktarının tesbiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o*

mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.” denilmektedir.

Yukarıdaki düzenlemelere göre; 5510 sayılı Kanun’da öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan idari para cezalarının oluşmasında kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerin tespitine yönelik inceleme yapılması ve ödenen tutarların sorumluluğu bulunan kişilere rücu edilmesinin sağlanması amirlerinin sorumluluğundadır.

2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlık bütçesinin çeşitli harcama kalemlerinden SGK’ya toplam 4.921.081,02 TL tutarında idari para cezası ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan incelemelerde hatalı uygulamanın önceki yıllarda da mevcut olduğu, Bakanlıkça gerekli uyarılar yapılmasına rağmen, rücu işlemine esas olmak üzere sorumluluk tespitine yönelik inceleme yapılmadan ödemeye devam edildiği anlaşılmıştır. Uygulamanın düzeltilmesi ve kamu zararı oluşmaması adına kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerden ödenen idari para cezalarının rücu tahsili sağlanmalıdır.

Bu itibarla; 5510 sayılı Kanun’da belirtilen yükümlülüklerin Bakanlığa bağlı birim ve müdürlükler tarafından öngörülen usul, şekil, süre ve kapsamda yerine getirilmesini sağlayacak ve bu cezaların oluşmasını engelleyecek kontrol mekanizmalarının kurulması için gerekli tedbirlerin alınması ve sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli idari soruşturma ve cezai yaptırımların uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşımali Eğitimde Planlamanın Sağlıklı Yapılmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kamu İdaresi öğrenci taşıma uygulamasının coğrafi olarak yönetilebilmesi ve envanter oluşturulabilmesi amacıyla Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) taşımali eğitim kapsamında aktif olarak kullanılması için Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne çalışmalar başlatmıştır. Bu doğrultuda, taşımali eğitim uygulaması kapsamında il/ilçe planlama komisyonları tarafından taşınacak öğrencilerin tespiti aşamasında; öğrencisi taşınması planlanan yerleşim birimleri ile taşıma merkezi okulların mesafelerinin ölçülmesi, öğrenci taşınacak yerleşim birimine en yakın eğitim kurumunun tespit edilmesi, taşıma merkezi olarak belirlenen okulun pansiyonunun olup olmadığının tespiti gibi konularda taşıma planlamalarının CBS üzerinden gerçekleştirilmesi için pilot illerde uygulamalara başlanmıştır.
Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarına Bakım-Onarım,	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, bakanlık bütçesinden öğretmenevi ve akşam sanat okullarına bakım-onarım, donatım ve demirbaş harcamaları için ödenek

Donatım ve Demirbaş Harcamaları için Bakanlık Bütçesinden Ödenek Gönderilmesi			talebinde bulunulmaması için tüm Valiliklere yazı yazılmış olup, Kamu İdaresi konu ile ilgili gerekli önlemleri almıştır.
Şirketler ile Yapılan Protokollerden Elde Edilen Gelirler ile Bu Gelirlerden Yapılan Harcamaların Bakanlık Bütçesine Dâhil Edilmemesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguya konu hesaplarda bulunan gelirler Merkez Saymanlık Müdürlüğüne aktararak hesaptaki bakiye bütçeleştirilmiştir.
Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Temel Amacından Uzaklaşması ve Bu Kurslar İçin Ayrılan Kaynağın Sürekli Artması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, 24.10.2020 tarihli ve 15488921 sayılı Makam Oluru ile güncellenmiş ve 2020 Kasım ayı Tebliğler Dergisinde yayımlanmıştır. Kaynakların etkin ve verimli kullanılması amacıyla kurslarda açılacak dersler ve sınıf düzeylerinde kısıtlamaya gidilmiş, kursların her sınıf düzeyinde değil belirli sınıf düzeylerinde ve belirli dersler itibarıyla açılması yönünde değişiklik yapılmıştır;kursiyerlerin durumuna ilişkin yapılan değerlendirme ve izlemeler periyodik hale getirilmiştir;kurs merkezlerindeki eğitim öğretim faaliyetlerinin denetiminin nasıl yapılacağı basamaklar halinde belirlenmiştir.

FATİH Projesi Altyapı Yatırım Harcamaları Arasında Uyumsuzluk Bulunması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguya konu etkileşimli tahtası olup ağ altyapısı olmayan okullar, kamu idaresi tarafından 2020 yılında ihalesi yapılan ağ altyapı kurulumu için okul listesi oluşturulurken dikkate alınarak öncelikli olarak belirlenmiş ve 1.600 okula ağ altyapısı kurulumu tamamlanmıştır. 2021 yılında da hem ağ altyapı kurulum ihalesi hem de etkileşimli tahta ihalesi yapılmış olup, bulguya konu uyumsuzluk giderilmeye başlanmıştır.
Eğitim Yapılarını Projelendirme Sürecinde Sorunlar Yaşanması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Eğitim yapılarını projelendirme sürecinde, eski tip projelerin revize edilmeden uygulanmasının önüne geçebilmek, taban ve inşaat alanı büyüklüğünden kaynaklanan sorunları gidermek ve hataları en aza indirmek için Bakanlıkça 50 adet tip avan proje hazırlanmış ve Valiliklerin kullanımına sunulmuştur. 2020 yılında bütçe kısıtı nedeniyle, Temel Eğitim Kurumları Yapım Programına, deprem tahkiki sonucu yıkım kararı çıkan ve yerine yenisinin zaruri olarak yapılması gereken okullar ile hayırsever desteği ile yapılacak okullar dışında yeni proje alınmamış olup, projelerin tamamı Bakanlık onayından geçmiştir.
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kadrolarına Gerekli Koşulları Sağlamayan Kişilerin Atanması	2019	Yerine Getirilmedi	Mevzuatta öngörülen şartları taşımadığı halde 2018 ve 2019 yıllarında ilçe milli eğitim müdürlüğü kadrolarına atanan personelin büyük çoğunluğunun halen görevine devam ettiği görülmüştür. 2020 yılında da bu hatalı uygulamaya devam edildiği izlenmiş olup, söz konusu husus bulgu konusu yapılmıştır.

			Diğer Bulgular bölümünün 2 numaralı bulgusudur.
Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Kesilen İdari Para Cezalarının Bakanlık Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Kamu idaresince gerekli yazılar yazılmış ve uyarılar yapılmış olmasına rağmen, rücu işlemine esas olmak üzere sorumluluk tespitine yönelik inceleme yapılmadan ödemeye devam edildiğinden bu husus yeniden bulgu konusu yapılmıştır. Diğer Bulgular bölümünün 9 numaralı bulgusudur.
Ödenek Üstü Harcama Yapılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bakanlığa 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile tahsis edilen toplam 125.396.862.000 TL ödenek ayrılmış olup yapılan toplam harcama tutarı ise 123.981.488.315 TL olarak gerçekleşmiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DÖNER
SERMAYE İŞLETMELERİ
2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu**

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	45
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	49
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	49
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	50
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	50
6.	DENETİM BULGULARI.....	50
7.	EKLER.....	55

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. POS Cihazları ile Yapılan Tahsilatların Banka Tarafından Süresi İçerisinde İşletmelerin Hesabına Aktarılmaması
2. Gayri Maddi Hak Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde döner sermaye işletmeleri ve bu işletmelere tahsis edilen döner sermayenin tanımına yer verilmiştir. Söz konusu maddenin (b) bendinde döner sermaye, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için, kamu idaresine bağlı olarak kurulmuş işletmelere tahsis edilen sermaye; (h) bendinde işletme ise, (b) bendi uyarınca verilen sermayenin tahsis amacını gerçekleştirmek üzere kurulan döner sermaye işletmeleri olarak ifade edilmiştir.

Bakanlık bünyesinde 2020 yılı sonu itibariyle faaliyette bulunan toplam 1.149 döner sermaye işletmesi bulunmaktadır.

10.07.2018 tarihli 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 318'inci maddesine göre (daha önce 652 sayılı KHK'ya göre) merkez teşkilatı bünyesinde Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi ile İl Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde il döner sermaye işletmeleri kurulmuştur. Mesleki ve Teknik Öğretim Okul ve Kurumlarında ise 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanuna göre döner sermaye işletmeleri kurulmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde iş ve işlemlerini yürüten döner sermaye işletme birimleri şunlardır:

a) **Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi**

Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde "Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Çalışma Esasları"na göre faaliyetlerini yürütmekte iken 23.01.2021 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Yönetmeliği yayımlanmış olup, her türlü idari ve mali işlemleri ile gelir ve giderlerine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Döner sermaye işletmesinin görevi esas itibariyle Bakanlığın ve diğer kamu kurum ve

kuruluşlarının talepleri doğrultusunda merkezi sistemle yürütülen resmi ve özel sınavlara ait iş ve işlemlerini doğrudan veya Bakanlığın diğer birimleri ile işbirliği halinde yapmak veya yaptırmaktır. Bunun haricinde örgün ve yaygın eğitim kurumlarının eğitim programları ihtiyaçlarının karşılanması, bu kurumların ve E-dönüşüm kapsamında Bakanlığın diğer birimlerinin bilgisayar donanım ve yazılım ihtiyaçlarının karşılanması, Bakanlığın etkinlik alanına ilişkin seminer ve danışmanlık ihtiyaçlarının karşılanması, açık öğretim kurumlarının ihtiyaç duyduğu öğrenci materyallerinin karşılanması, Bakanlığın kendi görev alanı çerçevesindeki alımların ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmetlerin satışı görevlerini yerine getirmektedir.

b) Ders Aletleri Yapım Merkezi (2.Akşam Sanat Okulu)

Kuruluşun dayanağı 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'dur. 17.05.1961 tarih ve 6851 sayılı onayla kurulmuş, faaliyetlerinin döner sermaye ile yürütülmesini sağlayabilmek için 3423 Sayılı Kanun uyarınca "2. Akşam Sanat Okulu" adı altında okul statüsüne kavuşturulmuştur. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapmaktadır.

Döner sermaye işletmesinin görevi, Bakanlığa bağlı (okul öncesi, ilk, orta, lise ve dengi okul) müfredat programlarına uygun ders araçlarını üretmek ve dağıtmaktır. Döner sermaye kapsamında piyasadan gelen benzer nitelikteki üretim talepleri de karşılanmaktadır.

Bakanlıkça bastırılmasına, dağıtılmasına karar verilen ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve mesleki öğretime ilişkin ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı, alıştırmaya kitapları ile diploma, başarı belgesi, öğretmen not defteri vb. basılı evrakın, baskı iş ve işlemleri ile dağıtım ve satış hizmetlerini yürütmekle görevli olan ve 01.04.1933 tarih ve 2133 sayılı Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Hakkında Kanun ile kurulmuş olan Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü; üzerindeki görevleri, personeli, bilançosunun aktif/pasif hesapları ve faaliyetleri ile birlikte 31.12.2020 tarihinden itibaren Ders Aletleri Yapım Merkezi (2. Akşam Sanat Okulu Müdürlüğüne) devredilmiştir.

c) İl Döner Sermaye İşletmeleri

652 Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kurulmuşlardır. 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliği ve Bakanlık tarafından çıkarılan Yönergeler doğrultusunda motorlu taşıtlı sürücüler, iş makinası sürücüler ve SRC belgesi

sınavlarını yürütmektedirler.

d) Mesleki ve Teknik Öğretim Okullarının Döner Sermaye İşletmeleri ve Diğer Döner Sermayeli İşletmeler

Bakanlığa bağlı mesleki ve teknik öğretim okulları, yaygın eğitim kapsamında halk eğitim merkezleri ve olgunlaşma enstitüleri, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü hizmet içi eğitim enstitüleri, engellilerin mesleki eğitimleri kapsamında özel eğitim meslek liseleri, özel eğitim iş uygulama merkezleri ve özel eğitim mesleki eğitim merkezleri bünyesinde 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun kapsamında döner sermayeli işletmeler kurulmuştur.

Söz konusu döner sermayeli işletmeler öğrenci ve kursiyerlere mesleki alanlarda bilgi ve beceri kazandırmak, uygulama eğitimi ile tecrübelerini geliştirmek amacıyla her türlü hizmet ve mal üretiminde bulunmak ve onları çalışma hayatına hazırlamak görevini yerine getirmektedir. Piyasadan da faaliyet alanları ile ilgili iş almak suretiyle uygulama eğitimini desteklemektedirler.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde;

- 1- Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan 2 adet; (Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi ve Ders Aletleri Yapım Merkezi),
- 2- İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı 81 adet; (İl Milli Eğitim Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmeleri),
- 3- Mesleki ve Teknik Öğretim Okullarının Döner Sermaye İşletmeleri ve Diğer Döner Sermayeli İşletmeler
 - Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 937 adet;
 - Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı 102 adet; (Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu 79, Olgunlaşma Enstitüleri 23),
 - Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı 23 adet;
 - Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne bağlı 4 adet; (Hizmetiçi Eğitim Enstitüsü ve Akşam Sanat Okulları),

olmak üzere toplam 1.149 adet döner sermaye işletmesi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

İşletmelerin gelirleri; faaliyet alanları ile ilgili üretilen mal ve hizmet karşılığı alınan ücretlerden, merkezi sistemle yürütülen resmi ve özel sınav hizmeti bedellerinden, Karayolları Trafik Kanunu, Karayolu Taşıma Kanunu ve Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile bu kanunlara dayalı olarak çıkartılan yönetmeliklerin hükümlerine göre Bakanlıkça ve il milli eğitim müdürlükleri tarafından yapılacak sınav hizmeti bedellerinden, faiz ve benzeri gelirlerden ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

İşletmelerin bütçe taslağı, faaliyet alanları çerçevesinde hazırlanacak iş programına göre, muhasebe yetkilisinin önerisi alınarak işletme müdürü tarafından hazırlanır. Bütçede öngörülen ödeneklerin yetersiz kalması veya iş programında öngörülmeeyen işlerin yapılmasının gerektiği hallerde ek bütçe yapılabilir.

Bakanlığa bağlı tüm döner sermayeli işletmelere tahsis edilen toplam sermaye tutarı 114.438.018,21 TL'dir. Bakanlık bünyesinde 2020 yılı sonu itibariyle faaliyette bulunan toplam 1.149 döner sermaye işletmesinin konsolide edilmiş 2020 mali yılı toplam ciroları 1.231.317.976,20 TL'dir. İşletmelerin 1.129'u kâr etmiş olup, döner sermaye işletmelerinin konsolide edilmiş dönem net kârı 88.944.270,07 TL'dir. 2020 yılı bilançosunun toplam aktif büyüklüğü 701.346.586,06 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmeleri, iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar bakımından 01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Söz konusu Yönetmelik hükümleri gereğince bu işletmelerde tekdüzen hesap planı ve muhasebe sistemi uygulanmaktadır. Bakanlık bünyesinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmelerinde, Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) Muhasebe programı kullanılmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar

denetime sunulmuş olup, denetim bunlarla birlikte Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir Tablosu,
- Yevmiye defteri,

Bakanlık bünyesinde yer alan tüm döner sermaye işletmelerine ait, DMİS tarafından üretilen konsolide mizan, gelir tablosu ve bilanço da denetime sunulmuştur.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan (konsolide) bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: POS Cihazları ile Yapılan Tahsilatların Banka Tarafından Süresi İçerisinde İşletmelerin Hesabına Aktarılmaması

Yerinde yapılan denetimlerde bazı döner sermaye işletme birimlerince POS cihazlarından yapılan tahsilatların, Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne aykırı olarak, süresi içerisinde döner sermaye işletme birimlerine ait banka hesaplarına aktarılmadığı dolayısıyla gelir kaybı oluştuğu tespit edilmiştir.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin 2'nci maddesinde döner sermayelerin Yönetmelik kapsamında olduğu belirtilmiş ve aynı Yönetmeliğin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; yurtiçinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın, azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Bazı döner sermaye işletmelerine ait POS ile yapılan kredi kartı tahsilatlarına ilişkin hesap özetlerinin incelenmesi neticesinde; bankalar ile yapılan çeşitli üye işyeri sözleşmelerin kapsamında 25 ile 40 gün arası süreler öngörüldüğü ve yapılan tahsilatların Yönetmelik hükmüne göre 20 gün içerisinde işletme hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gelirlerin tahakkuku ve takibi" başlıklı 8'inci maddesinde; işletme gelirlerinin tahakkuku ve takibinin gelir gerçekleştirme görevlilerince, tahsil işlemlerinin ise muhasebe birimlerince yürütüleceği; "Gerçekleştirme görevlileri ve sorumluluğu" başlıklı 10'uncu maddesinde de gelir gerçekleştirme görevlilerinin, işletme gelirlerinin tahakkuk ve tahsilat işlemlerini yürütecekleri düzenlemiştir. Anılan Yönetmeliğin 14'üncü maddesinde, gelirleri ve alacakları ilgili mevzuatına göre tahsil etmenin, yersiz ve fazla tahsil edilenleri ilgililerine iade etmenin muhasebe yetkilisinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda sorumluların POS hesaplarından ilgili vadesiz banka hesaplarına yapılan aktarımlara ilişkin sürelerin kontrol edilmesi,

bankalarla yapılacak protokollerin mezkur Yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenmesi ve azami sürelerin aşılmaması hususuna özen gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Gayri Maddi Hak Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Yapılan incelemelerde “Bilgisayar Yazılım Sistemi” alımına ilişkin tutarların 260 Haklar Hesabına kaydedilmesi gerekirken, 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına kaydedilerek doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

01.05.2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 260 Haklar Hesabına ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 222’nci maddesinde;

“Haklar hesabı, bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.”,

“Hesabın İşleyişi” başlıklı 223’ncü maddesinde ise;

“(1) Haklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Haklar, maliyet bedeli ile bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Yararlanma süresi belli olanlar sürenin bitiminde, yararlanma süresi belli olmayanlar 5 inci yılın sonunda bu hesaba alacak, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilir. 2) Yararlanma hakkı devredildiğinde kayıtlı değeri ile bu hesaba alacak, birikmiş amortismanları 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, devir bedeli tahsilatın şekline göre ilgili hesaplara borç kaydedilmekle birlikte; bu işlemde doğan kârlar 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabına alacak, bu işlemde doğan zararlar 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar Hesabına borç kaydedilir.”

denilmektedir.

Diğer yandan, ilgili varlıklar için ayrılacak amortisman oranları amortisman ve tükenme paylarına ilişkin açıklamaların yer aldığı 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de

yayımlanan 47 sıra No'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ile belirlenmiş olup ilgili Tebliğ'in 6'ncı maddesinde;

“...(2) Ancak, maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırınların her biri için 14.000 TL'yi, 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıklar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir...” denilerek, maddi olmayan duran varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde, Döner Sermaye İşletme Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen yazılım, patent ve lisans alımlarının 260 Haklar Hesabı'na alınarak takibinin yapılması, yıl sonunda bu hesaptaki tutarın tamamına amortisman ayrılmak suretiyle giderleştirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Eğitim Kurumlarına Ait Döner Sermaye İşletmelerinin Kapasitelerini Etkin Kullanamaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	2020 yılı içinde Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü arasında koordinasyon sağlanarak atıl durumdaki döner sermaye işletmelerinden 8 tanesi kapatılmıştır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin döner sermaye kapasitesinin geliştirilmesi, mevcut makine parkının kullanılmasının yanı sıra destek noktası olan okulların atölye ve laboratuvarlarının donatımının güçlendirilmesi, öğrencilerin üretirken ve tamir ederken iş başında öğrenmelerinin sağlanması, öğrencilerine becerinin artırılması hedeflenerek bu kapsamda Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ile Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü arasında “İşbirliği Protokolü” düzenlenmiştir. Bununla birlikte pandemi sürecinde önemli bir şekilde maske ve dezenfektan üretimi yapılarak döner sermaye işletmelerinin kapasiteleri etkin bir şekilde kullanılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL AİLE
BİRLİKLERİ**

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	57
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	59
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	59
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	60
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	60

KISALTMALAR

TEFBİS : Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi
Yönetimi Sistemi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre, okul ile aile arasında işbirliği sağlamak ve bu sayede eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Aynı maddede, okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Buna istinaden, 09.02.2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmi Gazete'de Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe konulmuş olup, bu Yönetmeliğe göre tüzel kişiliği haiz olmayan okul-aile birliklerinin başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak suretiyle eğitim ve öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek,
- Öğrencilerin, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak,
- Maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak,
- Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlamak,
- Okula yapılan ayni ve nakdî bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, kantin ve benzeri yerleri işletmek veya işletmek,
- Okul yönetimiyle iş birliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine katkı sağlamak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Okul idarecileri, öğretmenler ve veliler birliğin tabii üyesidir. Ayrıca, on sekiz yaşını geçmiş kursiyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine devam eden kişiler yaygın eğitim okullarının, okul yaptırarak Bakanlığa bağışta bulunan hayırseverler de yaptırdığı okulun birlik tabii üyesidir.

Birlik organları ise genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur. Genel kurul, birlik üyelerinden oluşur ve birliğin seçim ve karar organıdır. Yönetim kurulu, birliğin yürütme organı olup, sadece anne veya baba olan veliler ile istemeleri halinde okul yaptırarak Bakanlığa bağışta bulunan hayırseverler arasından seçilen beş üyeden oluşur ve görev süresi bir yıldır. Denetleme kurulu ise, genel kurulca seçilen bir veli ve öğretmenler kurulunca seçilen iki öğretmen olmak üzere üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur ve görev süresi bir yıldır.

1.3. Mali Yapı

Okul-aile birliklerinin başlıca gelir kaynakları, alınan bağış ve yardımlar ile kantin ve benzeri yerlerin işletilmesinden ya da üçüncü kişilere kiralanmak suretiyle işlettilmesinden elde edilen gelirler olup, başka kaynaklardan gelir elde edebilmeleri de mümkündür. Elde edilen gelirler, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin birlik adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur. Diğer taraftan, birlik gelirlerinin; okulun bütçe disiplini çerçevesinde, eğitim ve öğretim giderleri ile maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarına harcanması esas olup, görevlerin ifasından doğan mal ve hizmet alımları ile bunlara ilişkin diğer giderler için harcamalar yapılmaktadır. Bu kapsamda, yönetim kurulu, bir sonraki genel kurul tarihine kadar geçecek süreyi içeren tahmini bütçeyi hazırlamakta, genel kurulca görüşülerek karara bağlanmaktadır.

2020 yılında, Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemine (TEFBİS) kaydedilen, okul-aile birliği gelirlerinin toplamı 683.840.705,39 TL, giderlerinin toplamı ise 724.209.513,61 TL’dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Okul-aile birliklerinin muhasebe kayıt ve işlemlerinin yapılmasına, mali tabloların hazırlanarak raporlanmasına ilişkin esas ve usulleri belirleyen ayrı bir mevzuat düzenlemesi bulunmamaktadır. Okul-Aile Birliği Yönetmeliğindeki düzenlemelere göre, birliklerce elde

edilen gelirler ve yapılan giderler gelir-gider defterine kaydedilir. Kayıtlara esas teşkil eden belgeler ise dosyalanır. Yönetim kurulunca hazırlanan ve döneme ilişkin gelir-gider sonucunu içeren faaliyet raporu, denetleme kurulu raporuyla birlikte, görüşülmesi ve ibrası için genel kurula sunulur. Bunun haricinde, okul idaresi, okul-aile birliklerinin gelir ve gider kayıtları ile diğer mali işlemlerini TEFBİS'e kaydeder.

Kantin ve benzeri yerlerin birliklerce işletilmesi sebebiyle vergi mükellefiyeti doğması hâlinde, Vergi Usul Kanunu hükümleri ayrıca uygulanır.

Dönem sonu hesabı bulunmayan okul-aile birliklerinin denetimi, aşağıdaki defter, belge ve diğer dokümanlar dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birlik tahmini bütçesi
- Gelir-gider defteri
- Yönetim kurulu karar defteri
- Genel kurul tutanak dosyası

Okul-aile birliklerinin mali tablolarının olmaması nedeniyle denetim görüşü verilmemiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetim, okul-aile birliklerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ilişkin makul güvence elde etmek amacıyla yürütülmüştür.

Okul-aile birliklerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Okul-Aile Birliklerinin mevzuatta tanımlanmış mali tabloları ve muhasebe sistemleri bulunmadığından konsolide mali tabloları üretilmemektedir. Dolayısıyla Okul-Aile Birlikleri hakkında denetim görüşü verilmemiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMENEVİ
VE AKŞAM SANAT OKULLARI
2020 Yılı Dűzenlilik Denetim Raporu**

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	63
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	65
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	66
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	66
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	66
6.	DENETİM BULGULARI.....	67
7.	EKLER.....	69

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İstihkak Sahiplerine Yapılan Ödemeler Öncesinde Vergi Borcu Sorgulamasının Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 553 adet Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Sosyal Tesisler ve İşletmeler Daire Başkanlığına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Öğretmenevi ve akşam sanat okullarının yönetim ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar “Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi, Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesi”nde düzenlenmiş olup, bu kurumlar aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ hükümlerine de tabidir.

Bu kurumlar mal ve hizmet alımları ile yapım ve onarımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili diğer düzenlemelere; konaklama ünitesi dışında kalan tüm hizmet ünitelerinin maliyet unsurları, hizmet kalitesi ve ekonomik olmak ölçütleri göz önünde bulundurularak kiraya verilmesinde ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve ilgili diğer düzenlemelere tabidir.

Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının faaliyet alanı ve görevleri ilgili Yönergede düzenlenmiştir. Buna göre kurumun asıl amacı eğitim çalışanlarının konaklama ihtiyacını karşılamaktır. Bununla birlikte dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarını da imkânları ölçüsünde yerine getirmek, eğitim çalışanlarının sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile meslekî eğitim alanında gelişimlerine ilişkin faaliyetlere imkânları ölçüsünde destek sağlamak, işletmelerde meslek eğitimi uygulaması kapsamında meslekî ve teknik eğitim okul ve kurum öğrencilerinin stajyerlik ve çıraklık beceri eğitimi yapmalarına katkı sağlamak gibi görevleri de bulunmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kurumların yapısı ve işleyişi, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesinde düzenlenmiştir. Kurum idarî ve malî iş ve işlemleri yürütmekle görevli ve harcama yetkilisi olan müdürler tarafından yönetilmektedir. Bu görevlerin ifasına yardımcı olmak üzere kurum büyüklüğüne göre değişmekle birlikte en az bir müdür yardımcısı görev yapmaktadır. Hizmetler bu yöneticilere bağlı olarak çalışan memur, işçi ve stajyer öğrenciler tarafından yürütülmektedir. Ayrıca kurum müdürlüğünce hazırlanan bütçeye ilişkin görüş ve önerilerde bulunmak, hizmet ünitelerinde uygulanacak ücretlere ilişkin kurum yönetimine önerilerde bulunmak ve yılda iki kez gelir-gider durumu, hizmet ünitelerinin

verimliliği ve personelin performansı hususlarında malî ve idarî değerlendirme yapmak ve önerilerde bulunmak üzere Danışma Kurulu bulunmaktadır. Bu kurul eski öğretmen, mali konularda uzman iki öğretmen, il/ilçede görev yapan bir müdür ve kurum müdür veya yardımcısından oluşmaktadır.

2020 yılsonu itibariyle Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarında 548 müdür, 626 müdür yardımcısı, 452 memur, 2.086'sı belirsiz süreli ve 1.168'i hizmet alımı olmak üzere toplam 3.254 işçi görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının konsolide edilmiş 2020 mali yılı toplam gelirleri 419.897.327,00 TL, toplam kârları ise 13.008.079,00 TL'dir. Mevcut 553 öğretmenevi ve akşam sanat okulundan 398'i kâr etmiş olup kârları toplamı 33.833.639,00 TL'dir. Zarar eden öğretmenevi ve akşam sanat okulu sayısı ise 150 olup toplam zararları 20.825.560,00 TL'dir. 5 öğretmenevi ve akşam sanat okulunun ise 2020 yılında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Öğretmenevlerinin 2020 yılsonu itibariyle toplam oda kapasitesi 12.468, toplam yatak kapasitesi ise 25.898, yıllık toplam konaklama kapasitesi ise 9.323.280 kişidir. 2020 yılında 2.174.362 kişi Milli Eğitim Bakanlığı personeli, 1.539.400 kişi diğer kamu kurumu personeli, 1.056.804 kişi sivil olmak üzere toplam 4.770.566 kişiye konaklama hizmeti verilmiştir. Gerçekleşen doluluk oranı ise ortalama %51 düzeyindedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Öğretmenevi ve akşam sanat okulları, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi, Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesi çerçevesinde muhasebe ve mali işlemlerini yürütmektedir. Öğretmenevi ve akşam sanat okulları tekdüzen muhasebe sistemi ve kendilerine özgü özel hesap planına tabi olmakla birlikte, Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Usul ve Esaslar'ın hesapların konsolide edilmesine ilişkin hükümlerine de tabidir. Söz konusu Usul ve Esaslara göre, her biri ayrı bir raporlama birimi olan sosyal tesislerin mali raporlarının (bilanço, gelir tablosu ve işletme hesabı özeti) faaliyet döneminin bitimini takip eden bir ay içerisinde bağlı olunan kamu kurum ve kuruluşunun merkez birimine gönderilerek konsolide edilmesi ve konsolide edilen mali tabloların Mart ayı sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmesi

gerekmektedir.

Ancak Milli Eğitim Bakanlığında öğretmenevi ve akşam sanat okullarının konaklama, rezervasyon ve giriş çıkış işlemlerinin takip edilmesi için kullanılan MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) kapsamındaki Öğretmenevleri Faaliyet Modülünden, sistem henüz tamamlanamamış olduğundan, konsolide bilanço üretilmemekte, sadece konsolide gelir tablosu alınabilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Envanter Defteri,
- Gelir tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tablolarından sadece (konsolide) gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi

kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İstihkak Sahiplerine Yapılan Ödemeler Öncesinde Vergi Borcu Sorgulamasının Yapılmaması

Doğrudan temin suretiyle yapılan mal ve hizmet alımlarında, alacaklı hak sahiplerine ödeme yapılırken vergi borcu sorgulaması yapılmadığı, hak sahiplerinin vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu bulunmadığına ilişkin belgenin, ödemeye ilişkin evrakın ekleri arasında yer almadığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 22/A maddesiyle verilen yetkiye ilişkin olarak, 23.12.2017 tarihli ve 30279 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: A Sıra No: 9)'in ikinci maddesinde ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır. Buna göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların mal veya hizmet alımları nedeniyle, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 2.000 TL üzerinde yapacakları ödemeler sırasında, hak sahiplerinin Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranması zorunluluğu getirilmiştir. 03.03.2020 tarihli ve 31057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: A Sıra No: 12) ile, 2.000 TL, mezkur Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 5.000 TL'ye çıkarılmıştır.

Kamu sosyal tesisi niteliğindeki Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları, ihale kanununun kapsam maddesi dahilinde olup, yukarıda belirtilen düzenlemelere tabidir. Dolayısıyla da, mal ve hizmet alımlarında, alacaklı hak sahiplerine yapılacak, 2.000 TL'yi (3 Mart 2020'den itibaren 5.000 TL'yi) aşan ödemeler öncesinde, vergi borcu sorgulaması yapılması, vergi borcu bulunan hak sahiplerine, borç tutarındaki kısım kesilmek suretiyle, varsa, kalan kısmın ödenmesi, kesinti yapılan vergi borcu tutarının da, ilgili vergi dairesine, muhasebe birimince yatırılması gerekmektedir. Ayrıca, vergi borcu olmayanların buna ilişkin sorgulama sonucu belgesinin de, ödemeye ilişkin evraklar arasında bulundurulması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Personel İstihdam Süreçlerine İlişkin Mali ve Hukuki Yükümlüklerin Yerine Getirilmemesi ve Bu Nedenle Açılan Davaların Getirdiği Mali Yükün Bakanlık Bütçesinden Karşılanması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Kamu idaresi tarafından kıdem-ihbar tazminatları "Performans Değerlendirme" çalışmaları kapsamında takibe alınmış; kurumlardaki işçi istihdamı ve işten çıkarma işlemleri için Destek Hizm.Gn.Md.'den izin alınması talimatlandırılmış, Gn.Md.'ye ulaşan izin talepleri idari ve mali yönden incelenerek kontrol altına alınmış; bulguya konu 4857 sayılı Kanun kapsamında bu kurumlarda istihdam edilen işçi personele ait yıllık izinlerin kullandırılması, fazla çalışma ücretlerinin ödenmesi, kıdem-ihbar tazminatı karşılıklarının ayırmayan veya yeterince ayırmayan kurumlar ile ilgili en geç 2021 yılının Aralık ayına kadar ilgili hesaplarda olan açığın kapatılması vb yönde talimat verilmiş olup konunun takibinin yapıldığı görülmüştür.

